

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

10.08.2020 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

БНТ

✓ Има ли план за излизане от кризата - коментар на Димитър Манолов и Добрин Иванов

Новите мерки на правителството за справяне със социалната и икономическа криза, в резултат на пандемията, са отражение на това, което се случва по улиците, и на това, което някой очаква да се случи. Това каза за БНТ президентът на КТ "Подкрепа" Димитър Манолов. Синдикалният лидер гостува в студиото на Сутрешния блок заедно с изпълнителния директор на Асоциация на индустриалния капитал Добрин Иванов, за да коментират анонсираните по време на антиправителствените протести нови мерки на кабинета за справяне с COVID-19 и социалната и икономическа криза в резултат на пандемията.

"Мярката за увеличение на средствата за заплата в 28 агенции е нещо, което ние напъваме от 10 години. От 10 години средствата се разпределят по министерства, министерството отделя големия пай и каквото остане - отива надолу по агенциите. По тази причина заплатите в агенциите, които работят на терен, чувствително изостават. Тоест това е трупан от години проблем, но сега се намира някакво решение", продължи Манолов.

Той призна, че не му е напълно ясно "какъв е крайният план, какво се цели".

"То може да се чете между редовете, някак си да гасим пожарчета, възникнали тук и там, с политически привкус", отбеляза синдикалистът и добави, че не знае какво ще се случи в бъдеще.

За бизнеса новите мерки са по-скоро социални и по-малко икономически, заяви пък Добрин Иванов.

"Повишаване на пенсиите и на заплатите в администрацията целят единствено и само подобряване на статуса и на положението на тази социална група", подчерта той.

Според него икономическите мерки са били лансирани в първия пакет мерки.

"За една помощ много по-важно от размера ѝ е дали стига до нуждаещия се навреме. Това не се случи по отношение на икономическите мерки за бизнеса", обобща Иванов.

Той даде пример за забавяне с мярката за подкрепа на ликвидността:

"Стартира известната схема в ОП "Иновации и конкурентоспособност" за подкрепа на микро и малки предприятия, която търпи изключително голямо забавяне, да не кажа драматично. Има около 27 000 кандидати, оценката върви на около 15 000, половината от оценените са сключили договор, а още по-малко са получили парите. Тоест 5 месеца след избухването на кризата парите са стигнали до около 7 000 малки микропредприятия."

За него това е недобре обмислена мярка - финансирането не е трябвало да минава през оперативните програми, което прави процедурата тромава.

Какво още казаха гостите в студиото вижте във [видеото](#).

Club Z

✓ Говори АИКБ: как да преминем към свободния енергиен пазар в няколко стъпки

Подробно разяснение за всички небитови потребители

Асоциацията на индустриалния капитал в България - една от големите работодателски организации, публикува подробна пътна карта, която обяснява как небитовите потребители могат да сменят своя доставчик на електроенергия от 1 октомври тази година.

Припомняме, че на 26 юни 2020 г. беше обнародван Закон за изменение и допълнение на Закона за енергетиката - брой 57 на "Държавен вестник". В резултат на направените промени от 1 октомври 2020 г. небитовите клиенти, присъединени към електроразпределителната мрежа - ниско напрежение, трябва да излязат на свободния пазар. Това е и на практика прословутата либерализация на енергийния пазар, която би трябвало да осигури конкуренция на доставчиците и по-добри условия за ползвателите.

Ето и съветите на АИКБ, както са публикувани на тяхната страница:

Вече следва да сте получили уведомление за прекратяване снабдяването с електрическа енергия от 1 октомври 2020 г. на обекти, присъединени към електроразпределителна мрежа на ниско напрежение от ползваните до момента крайни снабдители на електроенергия – „ЧЕЗ Електро България“ АД, „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД, „Енерго-про продажби“ АД или „ЕСП Златни пясъци“ ООД – според вашия район. Внимание: това не означава, че няма да имате

електроснабдяване след 1 октомври, а е просто известяване, че споменатите дружества вече ще имат статут на стандартен търговец на електроенергия и могат да бъдат сменени по ваш избор!

Ако по някаква причина не сте сигурни за статута си, може да проверите в сайта на вашия настоящ краен снабдител на електрическа енергия дали присъствате в списъка с небитовите клиенти на обекти, присъединени към електроразпределителна мрежа на ниско напрежение, в съответната лицензионна територия, а именно:

- [Небитови абонати от електроразпределителната мрежа НН, обслужвани до момента от "ЧЕЗ Електро България" АД;](#)
- [Небитови абонати от електроразпределителната мрежа НН, обслужвани до момента от "EVN Електроснабдяване" АД;](#)
- [Небитови абонати от електроразпределителната мрежа НН, обслужвани до момента от "Енерго-про продажби" АД;](#)
- [Небитови абонати от електроразпределителната мрежа НН, обслужвани до момента от „ЕСП Златни пясъци“ ООД](#)

Присъствието ви в съответния списък означава, че този материал е именно за вас!

Имате възможност до 30 септември 2020 г. да сключите договор с избран от вас търговец на електроенергия, предоставящ най-добрите за вас условия. Важно е да знаете, че избраният от вас доставчик на електрическа енергия трябва да бъде и координатор на балансираща група в съответствие с Правилата за търговия на електрическа енергия.

Информация за всички доставчици на електрическа енергия във връзка с издадените им от КЕВР лицензии, с имена, телефони за връзка, електронни адреси и друга контактна информация е налична на [сайта на КЕВР](#).

За първоначална регистрация на пазара на електрическа енергия по свободно договорени цени с договора за доставка вие упълномощавате доставчика да подаде заявление за първоначална регистрация при съответния мрежови оператор, както и да сключи от ваше име и за ваша сметка договори с мрежовия оператор и с доставчика от последна инстанция.

Избор и смяна на доставчик на електроенергия на свободен пазар може да се извършва всеки месец. Смяната на доставчик на свободен пазар е безплатна услуга.

Процедурата започва с избор и сключване на търговски договор с избрания от клиента доставчик, след което доставчикът заявява смяната пред мрежовия оператор. (Ако заявяването е до 10-о число на месеца, смяната ще бъде факт от 1-во число на следващия календарен месец. Ако заявката се подаде след 10-о число – смяната ще е факт от 1-во число на последващия месец.)

В случай че до 30 септември 2020 г. включително не сте сключили договор с доставчик на електрическа енергия по свободно договорени цени, доставката на електрическа енергия от 1 октомври 2020 г. ще продължи да се извършва от досегашния ви доставчик в качеството му на титуляр на лицензия за „търговия с електрическа енергия“.

За осъществяване на доставка на електрическа енергия в горепосочения случай досегашният ви доставчик, но в качеството си на търговец, ще сключи типов договор с вас. До сключването на типовия договор, дружеството като досегашен доставчик в качеството си на краен снабдител осигурява доставката на електрическа енергия, при условие че вие своевременно заплащате всички дължими суми във връзка с доставката.

Типовият договор е със срок от 1 октомври 2020 г. до 30 юни 2021 г. и се сключва по образец, утвърден от КЕВР, като в него се уреждат правата и задълженията на страните, условията за доставка на електрическа енергия от досегашния доставчик.

Ако въпреки всичко в продължение на 11 месеца, т.е. до 1 юли 2021 г. не сте избрали доставчик на електрическа енергия по свободно договорени цени, ще се наложи да се снабдявате от досегашния си доставчик, но в качеството му на доставчик от последна инстанция. Това е скъпо и безсмислено, защото при сделки с доставчик от последна инстанция цената на електрическата енергия е значително по-висока! Това се дължи на факта, че функцията на доставчик от последна инстанция е да снабдява с електрическа енергия инцидентно, до избора на друг доставчик. Смяната на доставчик от последна инстанция с друг доставчик се извършва съгласно предвидения ред в Закона за енергетиката и Правилата за търговия с електрическа енергия. Имате почти година, за да не се стигне до такава крайна мярка.

Как се формира цената на електрическата енергия

Основната част е цената на активната енергия – когато ви говорят за борсова цена, пазарна цена, цена на производител – имат предвид именно цената на активната енергия. Практиката показва, че най-ниска е тази цена, в случай че потребявате едно и също количество електроенергия през цялото денонощие, както и за целия период на доставка (например една година). Това се нарича бандово (равномерно) потребление. Най-често потребителите са с неравномерно потребление както в рамките на едно денонощие, така и през годината. Логично това неравномерно потребление предполага малко по-висока средна цена на активната енергия.

Това, че потреблението ви е неравномерно, не означава, че не е добре планирано. Когато планирате работата си, вие планирате и вашето електропотребление. Това става ваше задължение пред ЕСО при регистрирането на вашия денонощен потребителски график. Обичайно с това се занимава вашият доставчик на електроенергия. Естествено много вероятни са текущи отклонения и разлики между прогноза и потребление – именно тук идва мястото на услугата балансиране: когато отклонението води до недостиг на електроенергия – ще ви се начисли допълнително количество и обратно – при излишък (напр. неочаквано решавате да изключите машина, електроуред и т.н.) ще ви бъде отчислено количество електроенергия. Балансиращата енергия е значително по-скъпа от нормалната активна енергия – когато не ви достига (включвате непланирано машина, електроуред и т.н.), а когато ви е излишна – ще бъде „купена“ от вас на значително по-ниска цена. Извод: всяко недобре планирано потребление, отклоняващо се от прогнозата, налага балансиране, а това ще ви струва допълнителни разходи.

Възможно е някои търговци да ви предложат само цена за активна енергия, а разходите за балансиране да не бъдат уточнени – това не е във ваш интерес, освен ако не планирате и управлявате ефективно потреблението си. В общия и най-

масов случай препоръчваме да уточните с избора от вас търговец как ще става балансирането, като поискате той да се ангажира с това.

Не забравяйте, че към образуваната сума – цена на активна енергия и цена на балансиране, до крайната цена трябва да заплатите още: цената за задължения към обществото (до 30 юни 2021 г. тази компонента е 0,02147 лв/кВтч, мрежови такси за достъп и пренос през електропреносната система – общо 0,01075 лв/кВтч, както и следните мрежови ценови компоненти:

- ако сте в мрежата на "ЧЕЗ Разпределение България" – цена за пренос през мрежа на ниско напрежение 0,03355 лв/кВтч, както и цена за достъп 0,01989 лв/кВт/ден (внимание, изчислява се според заявената от вас присъединена мощност, а не според потреблението ви);
- ако сте в мрежата на "Електроразпределение-юг" – цена за пренос през мрежа на ниско напрежение 0,03574 лв/кВтч, както и цена за достъп 0,01977 лв/кВт/ден (внимание, изчислява се според заявената от вас присъединена мощност, а не според потреблението ви);
- ако сте в мрежата на "Електроразпределение-север" – цена за пренос през мрежа на ниско напрежение 0,03531 лв/кВтч, както и цена за достъп 0,02053 лв/кВт/ден (внимание, изчислява се според заявената от вас присъединена мощност, а не според потреблението ви);
- ако сте в мрежата на "Електроразпределение-Златни пясъци" – цена за пренос през мрежа на ниско напрежение 0,04429 лв/кВтч, както и цена за достъп 0,01349 лв/кВтч.

Горните цени са без ДДС и акциз (0,002 лв/кВтч).

При сключване на договор за доставка на електрическа енергия по свободно договорени цени страните сключват договор за комбинирани услуги, като предмет на този договор са продажбата на електрическа енергия и плащането на всички използвани от крайния клиент услуги, в това число за мрежови услуги и за балансиране.

Следва да се има предвид, че при доставка на електрическа енергия по свободно договорени цени цената за задължения към обществото се начислява във фактурата отделно от цената на електрическата енергия.

За по-пълна информираност и осигуряване на възможност за участие на пазара на електрическа енергия по свободно договорени цени в срок до 31 декември 2020 г. КЕВР ще създаде платформа и ще определи правилата за работа с нея. Правилата ще бъдат публикувани на интернет страницата на КЕВР.

Publics.bg

✓ АИКБ с препоръки към МСП за своевременно преминаване към свободния пазар на ел. енергия

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) излезе с препоръки към МСП относно излизането на свободния пазар, което е стъпка в посока пълната либерализация на електроенергийния пазар. Ето какво гласят част от препоръките: "Вече следва да сте получили уведомление за прекратяване снабдяването с електрическа енергия от 1-ви октомври 2020 г. на обекти, присъединени към електроразпределителна мрежа на ниско напрежение от ползваните до момента крайни снабдители на електроенергия – „ЧЕЗ Електро България“ АД, „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД, „Енерго-Про Продажби“ АД или „ЕСП Златни пясъци“ ООД – според Вашия район. Внимание: това не означава, че няма да имате електроснабдяване след 1-ви октомври, а е просто известяване, че споменатите дружества вече ще имат статут на стандартен търговец на електроенергия и могат да бъдат сменени по Ваш избор!

Ако по някаква причина не сте сигурни за статута си, може да проверите в сайта на Вашия настоящ краен снабдител на електрическа енергия дали присъствате в списъка с небитовите клиенти на обекти, присъединени към електроразпределителна мрежа на ниско напрежение, в съответната лицензионна територия, а именно:

- [Небитови абонати от електроразпределителната мрежа НН, обслужвани до момента от ЧЕЗ Електро България АД;](#)
- [Небитови абонати от електроразпределителната мрежа НН, обслужвани до момента от EVN Електроснабдяване АД;](#)
- [Небитови абонати от електроразпределителната мрежа НН, обслужвани до момента от Енерго-про продажби АД;](#)
- [Небитови абонати от електроразпределителната мрежа НН, обслужвани до момента от „ЕСП Златни пясъци“ ООД.](#)

Имате възможност до 30-ти септември 2020 г. да сключите договор с избран от Вас търговец на електроенергия, предоставящ най-добрите за Вас условия. Важно е да знаете, че изборът от Вас доставчик на електрическа енергия трябва да бъде и координатор на балансираща група в съответствие с Правилата за търговия на електрическа енергия. Процедурата започва с избор и сключване на търговски договор с избор от клиента доставчик, след което доставчикът заявява смяната пред мрежовия оператор. (Ако заявяването е до 10-то число на месеца, смяната ще бъде факт от 1-во число на следващия календарен месец. Ако заявката се подаде след 10-то число – смяната ще е факт от 1-во число на последващия месец).

В случай че до 30-ти септември 2020 г., включително, не сте сключили договор с доставчик на електрическа енергия по свободно договорени цени, доставката на електрическа енергия от 1-ви октомври 2020 г. ще продължи да се извършва от досегашния Ви доставчик в качеството му на титуляр на лицензия за „търговия с електрическа енергия“. Ако въпреки всичко, в продължение на 11 месеца, т.е. до 1-ви юли 2021 г. не сте избрали доставчик на електрическа енергия по свободно договорени цени, ще се наложи да се снабдявате от досегашния си доставчик, но в качеството му на доставчик от последна инстанция.

Как се формира цената на електрическата енергия

Основната част е цената на активната енергия – когато Ви говорят за борсова цена, пазарна цена, цена на производител – имат предвид именно цената на активната енергия. Практиката показва, че най-ниска е тази цена, в случай че потребявате едно и също количество електроенергия през цялото денонощие, както и за целия период на доставка (например една

година). Това се нарича бандово (равномерно) потребление. Най-често потребителите са с неравномерно потребление – както в рамките на едно денонощие, така и през годината.

Логично, това неравномерно потребление предполага малко по-висока средна цена на активната енергия. Не забравяйте, че към образуваната сума – цена на активна енергия и цена на балансиране, до крайната цена трябва да заплатите още: цената за задължения към обществото (до 30-ти юни 2021 г. тази компонента е 0,02147 лв/кВтч, мрежови такси за достъп и пренос през електропреносната система – общо 0,01075 лв/кВтч, както и следните мрежови ценови компоненти:

- ако сте в мрежата на ЧЕЗ Разпределение България – цена за пренос през мрежа на ниско напрежение 0,03355 лв/кВтч, както и цена за достъп 0,01989 лв/кВт/ден (внимание, изчислява се според заявената от Вас присъединена мощност, а не според потреблението Ви);

- ако сте в мрежата на Електроразпределение Юг – цена за пренос през мрежа на ниско напрежение 0,03574 лв/кВтч, както и цена за достъп 0,01977 лв/кВт/ден (внимание, изчислява се според заявената от Вас присъединена мощност, а не според потреблението Ви);

- ако сте в мрежата на Електроразпределение Север – цена за пренос през мрежа на ниско напрежение 0,03531 лв/кВтч, както и цена за достъп 0,02053 лв/кВт/ден (внимание, изчислява се според заявената от Вас присъединена мощност, а не според потреблението Ви);

- ако сте в мрежата на Електроразпределение Златни пясъци – цена за пренос през мрежа на ниско напрежение 0,04429 лв/кВтч, както и цена за достъп 0,01349 лв/кВтч.

При сключване на договор за доставка на електрическа енергия по свободно договорени цени страните сключват договор за комбинирани услуги, като предмет на този договор са продажбата на електрическа енергия и плащането на всички използвани от крайния клиент услуги в това число за мрежови услуги и за балансиране. Следва да се има предвид, че при доставка на електрическа енергия по свободно договорени цени, цената за задължения към обществото се начислява във фактурата отделно от цената на електрическата енергия. За по-пълна информираност и осигуряване на възможност за участие на пазара на електрическа енергия по свободно договорени цени, в срок до 31-ви декември 2020 г. КЕВР ще създаде платформа и ще определи правилата за работа с нея."

Важни обществено-икономически и политически теми

БНТ

✓ Радев: Изпълнителната власт въвлича силите на реда в конфликт с хилядите протестиращи българи

Президентът Румен Радев излезе с позиция във Фейсбук в петък по повод премахването на блокадите от кръстовища в София.

Ето пълният текст на изявлението:

"В последните дни правителството предприе полицейски мерки срещу протестиращите граждани. В опитите си да избегне поемането на политическа отговорност, изпълнителната власт въвлича силите на реда в конфликт с хилядите протестиращи българи. Цената плащат онези, които настояват за законност и редовите служители на реда.

Противопоставянето на частни охранители на граждани и журналисти издава природата на сегашната власт и е още един аргумент за гражданското недоволство срещу нея. Готовността да се жертва гражданския мир в името на политическото оцеляване е безпрецедентен за българския преход акт на политическа ескалация.

След месец на протести в цялата страна и зад граница е очевидно, че става въпрос не за моментно или ограничено по мащаб недоволство, а за масово отхвърляне на сегашната мафиотизирана система.

Тя бе международно осветлена от световните медии. Кризата на българската демокрация не може да бъде решена, а само задълбочена с полицейски и репресивни мерки.

Оставката на кабинета и тази на главния прокурор са първите стъпки към завръщането на България в руслото на закона и към демократичните процедури, без които днешната остра криза не може да бъде решена.

Репресиите срещу несъгласните не могат да върнат доверието във властта".

✓ След мерките за българи в Германия: Министър Николова на спешна среща с туроператори

Вицепремиерът и министър на туризма Марияна Николова проведе спешна среща с представителите на германските туроператори у нас, след като [немските власти издадоха предупреждения за пътуване за областите Благоевград, Добрич и Варна](#).

Няма да допусна в нито едно място за настаняване нито по Черноморието, нито във вътрешността на страната, да не се спазват мерките за безопасност, каза министър Николова по време на дискусиата в к.к. Златни пясъци.

Сега е моментът да ги привлечем с това, че сме сигурна дестинация, те да останат доволни от нас, за да могат да се върнат догодина, когато сезонът също се очаква да бъде тежък. В мое лице имате пълна подкрепа и знам, че заедно ще дадем най-доброто от себе си, съобщи министър Николова.

Министър Николова запозна присъстващите с предприетите от нея мерки относно издадените предупреждения за пътуване. Тя уточни, че още на 7 август е изпратила писмо до Министерство на външните работи, за предприемане на

бърза реакция на висше дипломатическо ниво и за защита на българската национална позиция. Те трябва да бъдат сигурни, че случаите в старческите домове не рефлектират в курортите, категорична бе тя.

По време на разговорите бе обсъдена и възможността да се подsigурява директен трансфер на туристопотока към мястото за настаняване, с цел намаляване на физическите контакти и безопасно придвижване на гостите.

Вицепремиерът и туроператорите коментираха излъчения репортаж от к.к. Златни пясъци, в който по време на организирани забавления в нощни барове на открито не са спазвани въведените от българските власти противоепидемични мерки. Ще направим всичко възможно да противодействаме на всички черни реклами, защото от частни случаи не можем да видим обща картина за държавата, уточни вицепремиерът.

Тя цитира данни от Единната система за туристическа информация (ЕСТИ), които показват, че от 1 юни 2020 г. до 6 август 2020 г. пренощувалите немски туристи в местата за настаняване в цялата страна са малко над 34 хил., като най-голям брой са отседнали в Златни пясъци - 7 721, Слънчев бряг - 7 490, Албена - 2 581, София - 1 921, Варна - 1 875.

Според статистиката от началото на годината до 6 август 2020 г. пренощувалите граждани на Германия у нас в места за настаняване са над 48 хил. Също така за периода януари – юни 2020 г. на ГКПП са отчетени над 38 756 посещения немски туристи, което е спад от 82,5%.

Присъстващите уточниха, че те вярват на казаното от министъра и че не е страшно човек да бъде на почивка в България. Те предложиха да бъде създаден доклад за обстановката конкретно в курортите около Варна и да се предложат конкретни мерки. Трябва да убедим хората, че разпространението в област Варна и Добрич е клъстерно и по-конкретно в старчески домове, коментираха туроператорите. Според тях е нужна спешна реакция, защото в противен случай ще започне затваряне на хотели.

Друго предложение бе да се промени методологията за отчитане на случаите с COVID-19. Туроператорите изразиха притеснения, че немският гражданин вярва на официалните данни от институциите и че докато се обявяват подобни цифри, няма да има положителен резултат за сектора. От своя страна министър Николова отговори, че ще инициира разговори с Министерството на здравеопазването, така че да се наблегне на факта, че България е с най-ниска смъртност от коронавирус.

✓ Близко 1,5 млн. лв. са събрани на Дунав мост от електронни фишове и глоби

Над 1 милион и 200 хиляди лева са събрани от началото на юни досега на Граничния пункт "Дунав мост" от български и чужди водачи от връчени електронни фишове за нарушения за превишена скорост.

Други 270 хиляди лева от глоби са платени от нередовни водачи за същия период. Спрени от движение са и 13 коли, чиито собственици не са издължили сумите си в посочения срок.

Срещаме Аспарух Стойков на Граничния пункт Дунав мост в Русе, докато преминава през проверката за неплатени глоби и електронни фишове на влизане в страната. Казва, че контролът по границите е затегнат и това го знаят дори чуждите шофьори.

Аспарух Стойков: Вашето Русе стана много известно с тези актове, цяла Европа го научи.

Над 7 700 електронни фиша и 3 700 незаплатени глоби са били връчени на Дунав мост на български и чужди шофьори. 90 на сто от нарушителите чужденци са водачи от Румъния и Турция-сочат данните на КАТ-Пътна полиция - Русе.

Стилян Станев - началник-група „Организация на движението и пътен контрол“- КАТ-Русе: Първите дни беше бум - много водачи бяха установени и след като са преминали 1-2 пъти през контролно-пропускателни пунктове, водачите са вече изрядни.

Специфичното на Дунав мост е, че е единственият контролно-пропускателен пункт, при който проверката за неплатени глоби на излизане от страната се прави на чужда територия-тоест в Гюргево, където работят българските гранични служители.

Стилян Станев - началник-група „Организация на движението и пътен контрол“- КАТ-Русе: Водачите се връщат на територията на Република България, заплащат си глобите и тогава преминават на територията на Румъния.

За Атанас Русев новите мерки по границите действат дисциплиниращо.

Атанас Русев: Аз скоро не съм получавал фишове за превишена скорост и всички фишове, които съм имал миналата година, съм ги платил. Време беше и чужденците да започнат да си плащат глобите. В България те знаеха, че доскоро нямаше контрол.

Контролът по границите ще става още по-строг-казват от Пътна полиция-Русе и добавят, че снимките за превишена скорост на чуждите шофьори вече се събират от всяка точка на страната електронно в Единен център за обработка на нарушенията.

[Дневник](#)

✓ Загубата на държавната "Марица-изток 2" за първото полугодие е почти 130 млн. лв.

Държавната ТЕЦ "Марица-изток 2" продължава да е на загуба и през първото полугодие на 2020 г. Дружеството има отрицателен финансов резултат 128.7 млн. лв., което все пак е с 41.6 млн. лв. по-малко спрямо отчетената загуба 170 млн. лв. към полугодието на 2019 г. Това показват данните от отчета на дружеството за първите шест месеца на годината, цитирани от ["Капитал"](#).

През първите 6 месеца на годината са продадени 1.7 млн. мВтч електроенергия, а за същия период на предходната - 3.28 млн. мВтч. Това е свиване от близо 50% и се дължи на значително намалените количества продажби на свободния пазар. По традиция една от основните причини за загубите на централата са разходите за квоти за емисии на парникови газове. През първото полугодие разходите само за тях са 130 млн. лв., но и това е по-малко в сравнение с година по-рано, когато сметката за това е достигала над 190 млн. лв. Тази разлика отново се дължи на по-ниското производство, като по същата

причина и разходите за въглища са значително по-ниски. За първите шест месеца те са 58.5 млн. лв., докато през същия период на м.г. са били почти 110 млн. лв.

Още по темата четете [тук](#).

✓ Ако не е ЕС, малцина в Европа биха помогнали на България в криза

Гражданите на страни от всички краища на ЕС смятат, че съюзът трябва да се развива като организация за проява на солидарност, но когато стане дума да се помага на друга страна, съгласието е за случаи на природно бедствие или голяма епидемия, не и за икономическа криза или масова безработица.

В държави като Холандия, Швеция и Финландия хората, готови по принцип да помогат на България, са малцинство, а във Франция групата на нежелаещите е само с 2 процентни пункта по-малка от тази на добронамерените.

Основната причина за това е, че мнозинството европейци смятат, че ЕС е съюз на заможни държави и ако ще се помага, по-добре да се дават пари на бедни райони в Африка.

Това са част от изводите от [мощно проучване](#) сред над 21 хиляди души от 14 държави, включително Великобритания (България не е включена), проведено през април от организацията YouGov.

Резултатът показва ясно, че ако се разчита на двустранни споразумения за помощ, страни, които са най-големи вносители в бюджета и фондовете на ЕС, не проявяват ентузиазъм да помогат с данъците си за тежки дългови или икономически кризи на друга страна член. Привърженици на "Европа на нациите", каквито в България са например ВМРО, трудно биха убедили и съмишленици в Унгария или Полша, защото дори в тези управлявани от евроскептици страни мнозинството от анкетиранияте граждани казват, че за разпределяне на помощ имат повече доверие на институциите на ЕС, отколкото на националните си правителства.

Сходни са изводите на [проучване](#) за Европейския съвет за външна политика, разпространени през юни. В него над една трета (36%) от българите **не одобряват** повече разходи на правителството си в кризата, предизвикана от коронавируса. Всеки четвърти (25%) казва, че подкрепя "много по-слабо" подобна политика. Убедително доминира изборът **средствата да дойдат от европейските институции**. Делът на българите, избиращи на първо място очаквана помощ от институциите на Европейския съюз, е най-голям (37%) сред отговарящите на въпроса от кого очакват помощ за възстановяване.

- Проучването на YouGov започва от общия, но много важен, въпрос към анкетиранияте каква е основната роля, която ЕС трябва да играе:
- - **защитник**, т.е. да брани европейския начин на живот и благосъстояние срещу външни заплахи
- - **глобален играч**, т.е. да бъде лидер по теми като климатичните промени, човешките права, световния мир
- - **пазарен съюз**, т.е. да се засили икономическата интеграция, пазарната конкуренция и фискалната дисциплина.

В 10 от 14-те анкетирани държави водещият избор "защитаваща Европа". Гърция се отличава като единствената с мнозинство (57%), следвана от отговорите в Румъния (48%) и Унгария (47%). "Глобална Европа" не среща никъде подкрепа от мнозинството граждани, като най-голяма е групата в Швеция (42%), Великобритания (40%) и Дания и Германия (по 37%). "Пазарна Европа" среща най-много подкрепа в Италия (25%), Холандия, Полша и Румъния (по 20%).

Кога да се помага

Запитани за какво са готови за окажат "голяма помощ", хората в 13 от 14-те анкетирани държави посочват голямо бедствие като земетресение, например, епидемична или масштабна здравна криза или военно нападение. Всички без финландците са готови да се помага и при проблем, свързан с промяната на климата.

Но картината става по-разнородна, когато се повдигнат теми като бежанска криза, технологично изоставане и особено безработица или големи дългове. Страните от Южна и Източна Европа са отчетливо по-склонни да се помага при всички обстоятелства (с изключение на Унгария, където не искат да помогат при дългова криза или безработица). Но това традиционно са страни, получаващи помощ от ЕС или по-богатите държави в съюза. Никоя от северните и западните страни в анкетата не желае да помага при голяма криза на задължнялост или безработица. Повечето нямат желание и да помогат да ги догонват технологично изостанали съседи или членове на ЕС.

- Според авторите от YouGov е очевидно, че европейците вярват, че ЕС трябва да координира подобни действия от името на членовете си, вместо страната им да се занимава самостоятелно. Почти всички (холандците и датчаните са разполовени в мнението си) предпочитат да има **постоянна система за подпомагане на страни членки**, изпаднали в затруднение, отколкото да се помага за всеки конкретен случай.

И тук има отчетлива разлика в очакванията на отделните страни към ползата от такава помощна система. В основни донори като Дания, Финландия, Франция, Германия, Швеция и Холандия хората не вярват, че някога ще получат повече средства, отколкото внасят, а в Гърция (66%), Испания (63%), Унгария ((57%), Румъния (53%) и Полша (46%) смятат, че помощта от подобен механизъм ще е по-голяма спрямо вноската, с която страната им участва в него.

На кого да се помага

Въпросът за помощта е задаван по принцип, за хипотетична държава в криза. Когато мислят за конкретна страна член на ЕС, анкетиранияте проявяват видима пристрастия, казват авторите на проучването.

Така например, в почти всички страни от анкетата (с изключение на Финландия) гражданите са по-склонни да помогат на Италия или Испания, но значително по-малко на Румъния или Унгария.

Великобритания бързо отпада от представата на европейците за солидарност - от 35-те държави, предложени на анкетиранияте за оценка, страната се оказва на 33-то място редом с Тунис и пред Колумбия. Само в Гърция, Дания, Полша и Румъния благосклонните да се помага на британците финансово не са малцинство. И не става дума, че Обединеното кралство е богата държава, защото доста повече от анкетиранияте са одобрявали помощ за Германия или Франция.

В този контекст за България групата с положително отношение да ѝ се помогне е с 16 процентни пункта по-голяма от нежелаетелите, измерено средно за ЕС. Това съотношение е най-голямо в Румъния (51 пункта разлика между позитивно и негативно настроени за помощ при криза в България), Испания (33), Полша (32), Литва (30), Гърция (21), Германия (12). По среден показател за ЕС има и страни, радващи се на по-малко подкрепа: Холандия, Германия, Кипър, Малта, Румъния, Люксембург и Унгария.

✓ Зелен пиар ли са 30% климатичен бюджет на ЕС

След месеци на преговори страните от ЕС най-сетне постигнаха споразумение по дългосрочния бюджет на Евросъюза и по плана за възстановяване от коронавируса. Като част от пакета те се ангажираха да похарчат 30% от бюджета за постигане на климатичните цели. Къде обаче всъщност отиват парите и за какво се използват?

Когато някогашният министър на отбраната на Германия Урсула фон дер Лайен се кандидатира да председател на Европейската комисия миналата година, тя се представяше като борец срещу климатичните промени. Трябва да стигнем по-далеч. Трябва да се стремим към повече, заяви тя в речта при представянето на кандидатурата си в Европейския парламент.

Искам Европа да стане първият климатично неутрален континент в света до 2050 година, заяви Фон дел Лайен. Тя бе избрана и от декември 2019 година оглавява Европейската комисия. Под нейното ръководство ЕК, макар първоначалното предложение да датира отпреди нейното председателство, предложи за "климатични цели" да бъдат похарчени 25% от седемгодишния бюджет на ЕС и от пакета за възстановяване от коронавируса.

Европейските правителства настояха дори за още и се ангажираха да похарчат 30% от бюджета на ЕС за климата, което е с 10% повече спрямо 2014-2020 година. При общ бюджет от 1.8 трилиона евро (2.1 трилиона долара) климатичните разходи излизат 600 милиарда евро.

Макар това да звучи добре на хартия, природозащитниците остават скептични.

Проблемът сега е, че това се превърна в мащабен зелен пиар, казва Беренис Дюпо, която работи в областта на селското стопанство за European Environmental Bureau, мрежа от различни екологични организации. Тя коментира, че по-голяма част от разходите, които ЕС поставя под шапката "климатични разходи" - около 50% - всъщност няма да отидат за природата, а са за Общата селскостопанска политика

на ЕС, без да са определяни допълнителни критерии. Голяма част от парите се дава като преки плащания на земеделците в подкрепа на доходите им, уточнява тя. Понеже комисията очаква фермерите да спазват разпоредбите за опазване на околната среда, въведени от ЕС, тя автоматично включва 20% от директните плащания към климатичните цели. По думите на Дюпо обаче, тъй като стандартите са абсолютният минимум и никой не проверява за какво фермерите са използвали парите, процентът не отразява действителността.

Дюпо твърди, че до голяма степен този подход, който според нея не е научно доказан, произтича от политически натиск. Комисията често зависи от одобрението на 27-те правителства в евросъюза, така че правилата ѝ целят да се постигне баланс между различни интереси. Националните министри на земеделието пък няма да се съгласят с орязване на финансирането за фермерите и вместо това да се финансират чисто климатични дейности, казва тя. Те няма да оцелеят политически, ако го направят. Не искат да пипат купчината пари, която се харчи за социални проблеми... и да я пренасочат към климата, допълва тя.

Европейската комисия отхвърля твърдението. Това е най-големият зелен инвестиционен пакет, който светът е виждал някога, заяви за ДПА говорител на комисията. "Амбициите за по-зелена, по-дигитална и по-устойчива Европа ще останат водещи принципи за следващото поколение ЕС и следващия дългосрочен бюджет", отбеляза той.

Говорителят каза, че се следва "ясна и добре обоснована" методология за измерване на напредъка, по-конкретно т.нар. маркери от Рио. Тези маркери измерват дали намаляването на парниковите газове е главна цел на дадена дейност, дали е вторична, но съществена цел, или пък въобще не е цел. В зависимост от тази оценка се определя каква част като проценти от разходите отиват за климат.

Според Дюпо използването на този метод от ЕС не дава осезаеми резултати, тъй като не разглежда истинските последици, които даден проект има върху климата. Маркус Трилинг, координатор на политиката в областта на финансите и субсидиите на Climate Action Network, споделя мнението ѝ и казва, че

са нужни по-ясни параметри, за да се прецени за какви проекти и инвестиции

трябва да се харчат парите. Сегашният бюджетен подход към климата, коментира той, е "упражнение по счетоводство, а не стратегически, предварително планиращ подход". Комисията обаче твърди, че селскостопанската ѝ политика изисква страните от ЕС да обърнат достатъчно голямо внимание на климата.

Държавите членки ще имат законовото задължение ясно да покажат по-голям стремеж, отколкото сега, в грижата за околната среда и климата, посочи говорител. Европейският кохезионен фонд - инструмент за намаляване на икономическите различия и изоставането в развитието на страните членки - е малко по-добре регулиран откъм разходи за климата, казва Трилинг, тъй като държавите трябва да се ангажират с конкретен, свързан с климата проект. След селскостопанската политика кохезионният фонд е мястото, където отиват най-много средства на ЕС, свързани с климата.

При този фонд обаче също има доста неща за подобрене, като не се правят достатъчно проверки как проектите допринасят за постигане на климатичните цели в действителност, допълва той. Трийсетте процента разходи за климата се отнасят и за европейските средства за възстановяване на икономиката от коронавируса на стойност 750 милиарда евро. Този фонд, който е отделно от дългосрочния европейски бюджет, оставя страните членки сами да определят как да се харчат парите, а ЕК има минимална възможност да ги контролира.

Трилинг казва, че сега е изключително важно държавите да изпълнят обещанията си за климатичните цели също и чрез средствата за възстановяване от коронавируса, както и да предложат планове за разходи, които да отразяват това. Ако

страните членки не вложат достатъчно средства в чистия преход, можете да пуснете в канализацията тези 30%, заключава той.

[В. Монитор](#)

✓ Осигуряват „зелен коридор“ за туристи до местата за настаняване

Над 34 000 германци посетили България от началото на сезона

Осигуряват директен трансфер на туристите до мястото за настаняване, с цел намаляване на физическите контакти и безопасно придвижване на гостите. Това предложение бе обсъдено по време на срещата между вицепремиера и министър на туризма Марияна Николова и представители на германските туроператори в Златни пясъци.

Дискусията се проведе няколко дни, след като германските власти въведоха предупреждения за пътуване за областите Благоевград, Добрич и Варна.

„Няма да допусна в нито едно място за настаняване – нито по Черноморието, нито във вътрешността на страната, да не се спазват мерките за безопасност“, коментира министър Николова. По думите ѝ сега е най-подходящият момент да привлечем туристите с това, че сме сигурна дестинация, за да могат да се върнат догодина, когато сезонът също се очаква да бъде тежък.

Николова запозна присъстващите с предприетите от нея мерки относно предупрежденията за пътуване. Още на 7 август вицепремиерът е изпратила писмо до Министерство на външните работи за предприемане на бърза реакция на висше дипломатическо ниво и за защита на българската национална позиция.

Ресорният министър и туроператорите бяха единодушни, че трябва да се противодейства на черни реклами като репортажа от Златни пясъци, който показва, че по време на организирани забавления в нощни барове на открито не са спазвани въведените от българските власти противоепидемични мерки. Представителите на бранша предложиха да бъде създаден доклад за обстановката конкретно в курортите около Варна, да се предложат конкретни мерки и да се промени методологията за отчитане на случаите с COVID-19

„Трябва да убедим хората, че разпространението в област Варна и Добрич е клъстерно и по-конкретно в старчески домове“, категорични бяха те.

Според данни на Единната система за туристическа информация (ЕСТИ) от началото на летния сезон – 1 юни, до 6 август 2020 г. над 34 000 германски туристи за пренощували в местата за настаняване у нас. Най-голям брой от тях са отседнали в Златни пясъци – 7 721, Слънчев бряг – 7 490, Албена - 2 581, София – 1 921, Варна – 1 875. Допълнителни информация сочи, че от началото на годината до началото на август туристите от Германия, нощували у нас, пък надхвърлят 48 000. Също така за периода януари – юни 2020 г. на ГКПП са отчетени над 38 756 посещения немски туристи, което е спад от 82,5%.

✓ НАП поема функциите на Държавната комисия по хазарта

От 8.08.2020 надзорът на хазарта се осъществява от Националната агенция за приходите (НАП). Лицензирането на операторите на хазартни игри, обслужването, контролът и събирането на публичните вземания по Закона за хазарта преминават от закритата Държавна комисия по хазарта към приходната администрация, като лицензите на хазартните оператори, издадени до влизането в сила на измененията на Закона за хазарта, запазват своята валидност.

До 15 август всички организатори на хазартни игри, които не са подали своите декларации и данни за периоди на отчитане преди влизането в сила на измененията на Закона за хазарта, следва да ги подадат в Националната агенция за приходите по електронен път на имейл par@nra.bg, подписани с електронен подпис. Неплатените за предходни периоди задължения, както и дължимите такси по Закона за хазарта също се внасят в НАП, напомнят от приходната агенция.

Информация за лицензирането, декларирането и плащането е публикувана на официалната интернет страница на НАП в специализираната рубрика „Хазарт“.

„Ще използваме опита на НАП в електронните услуги, управлението на бизнес процеси и експертния потенциал на екипа, за да усъвършенстваме процесите в хазарта. Независимо от кратките срокове от приемането на закона, вярвам, че ще се справим с поемането на новите функции от страна на НАП“ каза по повод новите отговорности на приходната агенция изпълнителният директор Галя Димитрова.

✓ Пандемията свали цените на почивките по морето

За 7 дни на Слънчака в края на август броим 2 800 лв., в Созопол – 2 100

Пандемията от COVID-19 свали цените на почивките по морето. Морската ваканция излизаше най-скъпа през август, ранни записвания обаче „обещават“ значителни намаления, предаде Нова телевизия.

Цените в големите курорти по родното Черноморие са намалели с от 30 до 50 на сто, докато по-малките населени места на юг по морето нощувките са с около 15-30 % по-евтини. За първа година Черноморец посреща основно български туристи, като цената на престоя е „по джоба“ на нашенци. "В момента нощувките се движат между 15 лева и 35-40 лева за легло, в зависимост от това какво се предлага към цената на нощувката. Ако е 15 лева, това означава, че получавате просто едно легло в стая, но ако е от 40 и нагоре лева би следвало в цената да имате повече лукс, да имате включена храна", коментира хотелиерът Диана Колчева.

Докато през миналия август един от малките хотели в Черноморец е бил запълнен, тази година едва 95 на сто от базата е пълна. Все още могат да бъдат направени резервации за разгара на сезона на добри цени. Хотелиерите предлагат и допълнителни отстъпки при наемането на стая за по-дълъг период. Почиващи разказват, че при избора на хотел са се водили основно от цените.

В парти дестинация номер едно у нас – Слънчев бряг, са отворени 30 % от местата за настаняване. И тук хотелите, които досега са обслужвали главно чужденци, това лято работят предимно с българи. Комплексите предлагат освен ол инклузив изхранване и редица допълнителни екстри като безплатни чадъри и шезлонги, атракционни. От бранша съветват да се следят внимателно за цените не само в онлайн платформите, но и на рецепцията на хотелите. Според тях е много важно да се сравняват цените на една и съща категория хотели.

Темата за спада в цените по морето коментира и туроператорът Антония Чомполова. "Тази година пролетните намаления са активни и в момента.

Те са от 10 до 30 %", обясни тя. Данните показват, че семейство с две деца би платило 2800 лв. за 7 нощувки в хотел на първа линия в „Слънчев бряг“ след 24-и август. За същия период в Созопол 7 дни със закуска и вечеря би струвало на 4-членно семейство 700 лв. по-малко.

[Club Z](#)

✓ Сачева пред Би Би Си: Приходите са се увеличили тройно за 10 години

Борисов искал да подава оставка, членовете на партията му не давали, съобщил световната медия

Приходите в България за последните 10 години са се увеличили 3 пъти, а БВП - 2 пъти. Това твърди пред британската национална медия Би Би Си социалната министърка Деница Сачева.

"Когато говорим за корупция, трябва да правим разлика между възприятие и факти. В последните 10 години приходите на българите са се увеличили три пъти, а БВП се е увеличил два пъти", заявява тя.

Според Националния статистически институт обаче, приходите на българите са се повишили 1,8 пъти между 2010 и 2019 г. Според отворените данни на Световната банка пък БВП е бил 10 927 долара на глава на населението през 2009-а, а сега е 14 463 долара на глава от населението, което в никакъв случай не е троен ръст. Националният БВП също не е нарастнал тройно - от 51,99 млн. долара през 2009-а до 67,927 млн. долара през 2019 г.

От Би Би Си отбелязват, че България е най-корумпираната държава в ЕС според "Трансперънси Интернешънъл".

"Тези факти не са възможни в държава, която е толкова покрита (букв. covered) от корупция, колкото се смята", добавя Сачева.

Проблемът с корупцията не е "непроменим" (букв. unchangeable), но е "всекидневна битка", добавя тя с уточнението, че се "справяме в момента".

"Животът вече не е черно-бял, и тези от нас, които все още чувстват това, са старомодни (out of date, букв. с изтекъл срок на годност)", добавя министърката.

Предаването е [The Newsroom на BBC](#), а в него по повод едномесечните демонстрации и премахването на блокадата на Орлов мост, кореспондентката на медията Красимира Хендри разказва за причините за протестите у нас - корупцията и злоупотребата с публични средства.

Тя споменава записите, в които премиерът Бойко Борисов "говори нецензурно", конфликта между него и президента Румен Радев, нахлуването в президентството от страна на прокуратурата, снимките на предполагаемото нощно шкафче на премиера.

Не пропуска и атаката срещу журналисти на националната конференция на ГЕРБ тази седмица, интервюира накратко и съпредседателя на ДБ Христо Иванов, който подчертава важността на съдебната реформа, върховенството на закона и борбата срещу корупцията.

"Преди тези теми отсъстваха от политическия дебат, сега всяка партия трябва да определи своята позиция, и, надявам се, ще има консенсус и българската правосъдна система ще бъде сериозно реформирана", коментира Иванов.

На въпрос какво ще прави Борисов, Хендри отбелязва:

"Премиерът е казал, че ще подаде оставка, но членовете на партията му не позволяват."

✓ Италия запазва карантината за граждани, идващи от България

Заповедта се удължава пак - до 7 септември

По информация на българското посолство в Рим, Италия удължава до 7 септември действието на заповедта, с която бе въведена 14-дневната карантина за граждани, които пристигат в страната и в предходните 14 дни са пребивавали или преминавали транзитно през територията на България и Румъния. Това съобщил МВнР в неделя.

Влизащите от България пътници трябва да попълнят декларация при пристигането си, която ще им бъде предоставена на борда на самолета или на границата. Декларацията съдържа информация за адреса, на който гражданите ще пребивават и на който ще изпълняват доброволната карантина.

В случаите, когато човек няма възможност да ползва собствен транспорт за придвижването си до мястото на пребиваване, Гражданска защита определя условията и мястото, на което да се осъществи карантината.

В решението на италианското правителство са включени следните изключения от карантина: екипажите и пътуващия персонал на превозни средства - товарни камиони, самолети, влакове, кораби.

[Сега](#)

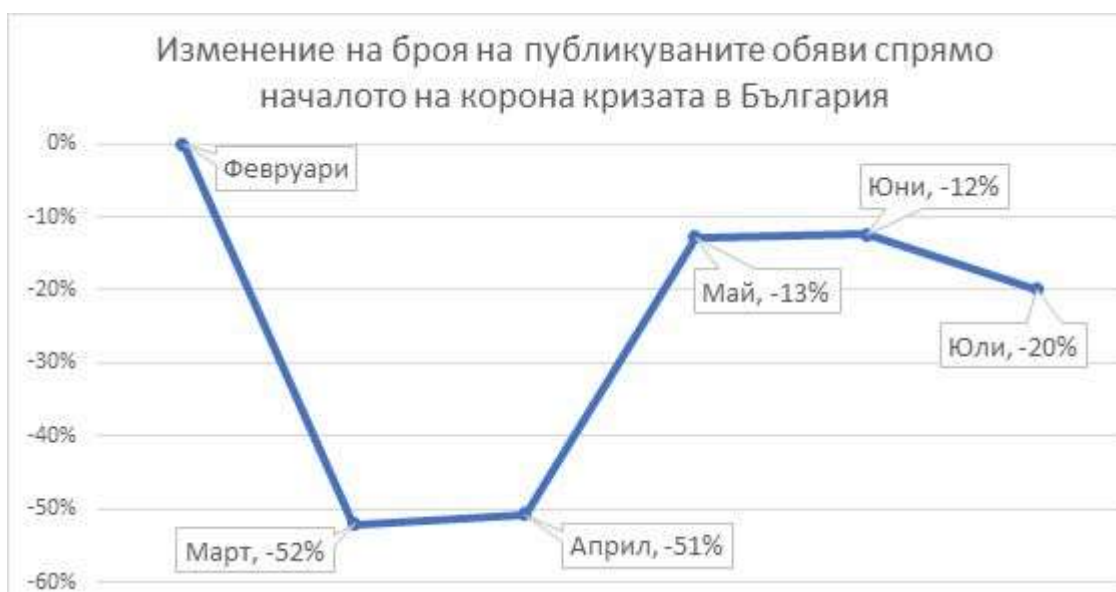
✓ Търсенето на работници у нас е намаляло с 20% заради заразата

Само за последния месец са публикувани с 9% по-малко обяви за работа

Налице е осезаемо намаляване на обявите за работни места, личи от месечния анализ на онлайн платформата JobTiger, предоставен на БГНЕС.

Само за юли има спад с 9% спрямо юни на предложенията за нови работни места. Но намаляването е още по-голямо, ако се сравни с нивата отпреди началото на пандемията – 20%. Най-сериозен срив е имало през март и април, сравнени с февруари - над 50%.

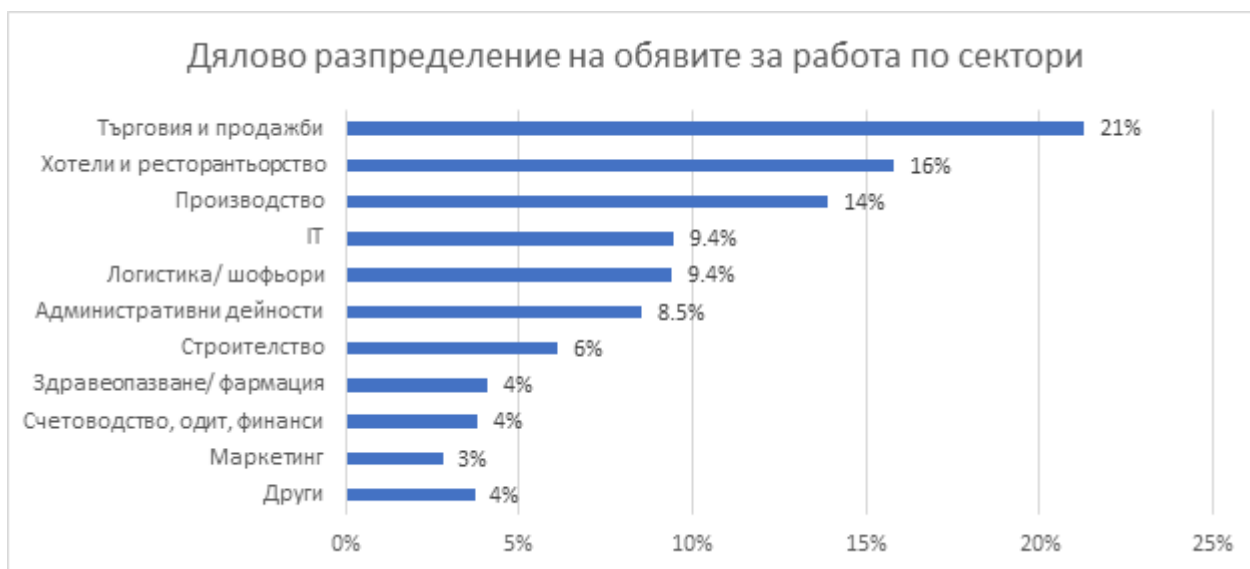
А ако се вземе за база юли 2019 г., спадът на обявите за работа е 40%.

Тази година през юли са отчетени по-малко предложения за работа във всеки от основните сектори, като с най-голям спад спрямо предходния месец са „Хотелиерство и ресторантьорство“ (-21%) и „Здравеопазване и фармация“ (-19%), следвани от „Строителство“ (-11%) и „Административни дейности“ (-11%).

Изключение е секторът „Счетоводство, одит и финанси“, при който се наблюдава лек ръст от 2% в публикуваните обяви през юли спрямо юни.

Дяловото разпределение на предложенията за работа остава почти непроменено спрямо юни - с водещи сектори „Търговия и продажби“ (21%), „Хотелиерство и ресторантьорство“ (16%) и „Производство“ (14%), следвани от „ИТ“ (9,4%), „Транспорт и логистика“ (9,4%) и „Административни и обслужващи дейности“ (8,5%).

По градове, с най-голям дял от предложенията за работа е София – 43% от общия брой. От областните градове следват: Варна (9,4%), Пловдив (8,9%), Бургас (3,4%), Русе (3,1%) и Стара Загора (2,3%). Това означава, че общо, предложенията за работа в тези градове са 70% от всички публикувани свободни позиции в страната през юли 2020 г.

Икономиката не е започнала своето възстановяване от кризата, предизвикана от пандемията с коронавирус, но към причините за по-малкия брой обяви за свободни работни места през юли спада и летният отпускарски сезон, в който традиционно предложенията за работа са по-малко.

Изглежда, че засиленото в последните месеци предлагане на работа в сектора „Хотелиерство и ресторантьорство“, предхождащо туристическия сезон, е достигнало своя пик, като намалелият брой обяви в този сектор през юли оказва допълнително влияние върху общия брой предложения, твърди още анализът.

✓ Пълен абсурд - ресторанти и фитнеси незаконно начисляват 9% ДДС

Данъчната поправка още чака указ на президента, а заведенията вече прилагат намалената ставка за бира и вино
 Държавата България съвсем заприлича на разграден двор.

Ресторантьори продават вино и бира с 9% ДДС, с тази ставка работят и много фитнес зали в страната, показва проверка на "Сега". Абсурдното е, че законовата поправка, с която данъкът бе намален от 20 на 9% за вино и бира в заведенията, за спортни зали, туроператори и автобусни екскурзии, и която трябваше да влезе в сила от 1 август, все още не е обнародвана в Държавен вестник. Въпреки това засегнатите фирми начисляват новия налог от началото на август. А е напълно възможно президентът, който още не е подписал указ, да наложи вето на закона.

Официална позиция на НАП и финансовото министерство за абсурдната ситуация до момента няма. Депутатите, гласували на 30 юли промяната в Закона за ДДС, също не коментират казуса, защото още на следващия ден излязоха в едномесечна лятна ваканция.

Няма как да прилагаш необнародван закон, е категоричното мнение на юристи. В случая новият данък не може да се приложи и със задна дата, защото е дължим в момента на продажбата на стоката или услугата.

"Направили сме справка във финансовото министерство и НАП. Оттам ни увериха, че ставката 9% за вино и бира е в сила от 1 август. Тя ще бъде обнародвана следващата седмица. Затова НАП не правят проблем специално за ДДС при проверките, които текат в момента, особено по морето", коментира за "Сега" председателят на Асоциацията на заведенията Ричард Алибегов. По думите му масово ресторантьорите работят с 9% ДДС още от 1 август.

От Българска асоциация "Фитнес и здраве" казват, че техните членове нямат единно мнение как да постъпят. Някои още от началото на август начисляват 9%-ната ставка, други работят със старата - 20%, в очакване на обнародването на закона. "Всеки си поема сам решението за ДДС", каза председателят на асоциацията Петър Ангелов. И посочва, че специално в неговите фитнес зали - "Атлетик", още от 1 август касовите апарати са настроени да работят с 9% налог. "Ако НАП ми състави акт, ще ги съдя", зарича се Ангелов.

Намаляването на ДДС за фитнес-залите изненадващо се появи при второто четене на закона в бюджетната парламентарна комисия. Мярката не беше съобщена на брифинга след заседанието на Управляващата коалиция, на който Бойко Борисов, Красимир Каракачанов и Валери Симеонов обявиха сваляне на налога за бира, вино, туроператори и т.нар. "случаен превоз". Депутати от ГЕРБ и ОП обаче, начело с Валери Симеонов, в последния момент вкараха в списъка още цял един сектор - "доставката на услуга за ползване на спортни съоръжения". Това включва широка гама от спортни дейности - фитнеси, басейни, тенис-кортове, футболни игрища и всякакви спортни зали. Тепърва ще изскочат спорове какво се разбира под спортни съоръжения, като например дали ски-пистите и лифтовете също ще може да се ползват с намалената ставка.

Заради прибързаното сваляне на ДДС без никакви обсъждания (само в рамките на една седмица и отново през преходните и заключителните разпоредби на друг закон) ще се появят и други проблеми. Шефката на бюджетната комисия Менда Стоянова вече обяви, че страната ни е застрашена от наказателна процедура от Еврокомисията заради туроператорските услуги. Причината е, че при тях се облага маржът, а не самата услуга, и в случая не може да се начислява ДДС, по-нисък от стандартния за страната.

Управляващата коалиция за втори път сваля ДДС като временна антикризисна мярка в условията на COVID-пандемията, която ще действа до края на 2021 г. От 1 юли налогът бе намален до 9% за ресторантьорските услуги, книгите, бебешките и детски храни. Този жест властта направи с ясното съзнание, че цените на стоките и услугите няма да паднат за крайния потребител и така да облекчат личните му финанси, а единствено ще оставят по-голяма печалба в търговците. Тепърва ще

става ясно как се отразява на бюджета намаленият ДДС - основен приходоизточник, който осигурява една четвърт (12 млрд. лв.) от постъпленията в хазната.

Част от облагодетелстваните сектори обаче още отсега настояват мярката да остане постоянна. "За намален ДДС се борим от 2009 г., не приемаме решението като временно и антикризисно", казва Петър Ангелов от Българската асоциация "Фитнес и здраве". Той посочва, че техният бизнес всъщност извършва обществена функция. "С частен капитал се грижим за общественото здраве на населението чрез спорт, при това по евтин начин. Заслужаваме по-ниско данъчно облагане", заяви за "Сега" Ангелов.

✓ При договор за изработка поръчителят може да проверява постоянно

Определено договорът за изработка става все по-често използван. Той се сключва от строителството, през консултантския бизнес, до сферата на услугите. Затова и определено не е без значение познаването на неговите правила и процедури.

Нормативната му основа е в Закона за задълженията и договорите (ЗЗД). Именно там е записано, че с договора за изработка изпълнителят се задължава на свой риск да изработи нещо съгласно поръчката на другата страна, а последната - да заплати възнаграждение. И тук следват определени важни правила. Като например, че ако не е уговорено друго, то изпълнителят е длъжен да изработи поръчаното със свои средства.

Друго основно правило е и че изпълнителят е длъжен да предупреди веднага другата страна, ако даденият му проект или доставеният му материал е неподходящ за правилното изпълнение на работата. Като и да иска извършване на нужните промени в проекта или доставяне на подходящ материал. Ако другата страна не стори това, то изпълнителят може да се откаже от договора. Ако пък изпълнителят не направи това предупреждение, той отговаря пред другата страна за причинените ѝ вреди.

Този, който изпълнява съответната поръчка, е длъжен да изпълни работата така, че тя да бъде годна за обикновеното или предвиденото в договора предназначение. Изпълнителят, който извършва работата със свой материал, отговаря за доброто качество.

Важно е да се знае, че когато няколко лица са се задължили да извършат общо една работа, те отговарят солидарно, ако не е уговорено противното. Това означава, че този, който има претенции, може да я насочи към всеки един поотделно и той ще трябва да я изпълни, а пък после ще има регресен иск към останалите изпълнители.

Поръчващият пък може да проверява изпълнението на договора във всяко време, стига само да не пречи на изпълнителя. И ако стане явно, че изпълнителят няма да може да изпълни в срок работата или че няма да я изпълни по уговорения или надлежен начин, поръчващият може да развали договора, като има право на обезщетение по общите правила. Рискът от случайно погиване или повреда на материала се понася от страната, която го е дала, ако другата страна не е в забава.

Необходимо е да се отбележи, че поръчващият е длъжен да приеме извършената съгласно договора работа. При приемането той трябва да прегледа работата и да направи всички възражения за неправилно изпълнение, освен ако се касае за такива недостатъци, които не могат да се открият при обикновения начин на приемане или се появят по-късно. За такива недостатъци поръчващият трябва да извести изпълнителя веднага след откриването им. Това не е необходимо, ако изпълнителят е знаел недостатъците. Ако не направи такива възражения, работата се смята приета.

Поръчващият трябва да заплати възнаграждението за приетата работа. Ако възнаграждението е уговорено по единични цени, размерът му се установява при приемането на работата. Ако през време на изпълнението на договора определена цена на материала или на работната ръка се промени, то и възнаграждението се променя, дори и да е било уговорено изцяло.

✓ Лукашенко остава президент на Беларус с 80% от гласовете

Беларус постави собствен рекорд по авансово гласуване

Действащият президент на Беларус Александър Лукашенко е победител в президентските избори с 79,7% от гласовете, според данни на екзитпол, заявен от нелевизионния канал „Мир“. По техни данни Светлана Тихановска събира 6,8%, съобщава ТАСС, цитирана от БГНЕС.

Днешните президентски избори в Беларус отбелязаха рекорд - преди основния ден на гласуването бяха пуснати бюлетини от 42% от избирателите. За да бъдат изборите валидни, са необходими 50%, предаде ТАСС. Авансовото гласуване започна във вторник, 4 август. На предишните президентски избори през 2015 г. предсрочно гласуваха 36% от избирателите.

Към 16.00 ч. местно време избирателната активност на президентските избори в Беларус надхвърли 73,40%, съобщиха от беларуската Централна избирателна комисия, предаде БГНЕС. Избирателната активност в Гомелска област е била 81,87 процента, в Могилевска и Гродно - съответно 80,29 и 75,66 процента. В Минск малко повече от 58 процента от имащите право на глас са пуснали бюлетина в урната. Най-ниска е избирателната активност в столицата Минск, където едва 58% от жителите са гласували.

Това са шестите президентски избори, откакто републиката се отцепи от СССР. Главен претендент отново е действащият държавен глава Александър Лукашенко, сочен за последния диктатор в Европа. Той е на власт от 1994 г. Заради него Беларус е единствената държава на континента, която не членува в Съвета на Европа. Сутринта той гласува в избирателната секция №1 в сградата на Държавния университет за физкултура в Минск и след това предупреди медиите да не работят за дестабилизацията на Беларус. „Ако се борите срещу страната, опитвате са да я вкарате в хаос и да я дестабилизирате, ще получите незабавен отговор“, заплаши Лукашенко.

Съперниците му са съпредседателят на общественото движение "Говори истината" Андрей Дмитриев, бившата депутатка Анна Канопацка, домакинята Светлана Тихановска и председателят на партията "Беларуска социалдемократическа Грамада" Сергей Черечен.

На известния блогър Сергей Тихановски не бе разрешено да регистрира кандидатурата си. Той бе арестуван по време на събирането на подписи в полза на съпругата му Светлана, която беше номинирана за кандидат-президент на негово място. В същото време бяха извършени претърсвания в офиса на „Белгазпромбанк“, чийто директор бе друг кандидат - Виктор Бабарико. Той и много от бившите му служители бяха арестувани. По време на демонстрациите в подкрепа на съперниците на Лукашенко, проведени в цялата страна, според официални данни са задържани 270 души. ЕС поиска незабавно освобождаване на задържаните и осигуряване на политическа конкуренция на изборите. За да бъде избран президент, за него трябва да са гласували повече от половината явили се пред урните.

Икономически живот

✓ Работодатели са поискали държавна помощ за над 69 хиляди лица

Заявления за получаване на компенсация за запазване на 61 918 работни места и за наемане на 7194 безработни по трите мерки от пакета „Заетост X 3“ са подадени в Агенцията по заетостта до момента.

По схемата „Заетост за теб“ работодателите са подали 2541 заявления, с които са обявили 7194 свободни работни места. Те могат да получат минималната заплата от 610 лв. и осигуровки за всеки нает безработен за период до 3 месеца.

Най-голяма нужда от работна сила има в София, Бургас, Русе, Пловдив, Благоевград. Преобладават свободните позиции в секторите хотелиерство и ресторантьорство с дял от 28,2%, следват тези в преработващата промишленост и търговията.

По мярката, подпомагаща работодателите с 290 лева и финансирана от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, са подадени 691 заявления.

Към момента в София са постъпили най-много – 140 заявки за 3890 лица.

По новия дизайн на мярката 60/40 в периода от 15 юли до 6 август са приети 1350 заявления за изплащане на 60% от заплатите и осигуровките за запазване на 47 734 работни места.

По първоначалния вариант на мярката 60/40 Агенцията по заетостта е одобрила 10 067 заявки за компенсация на 177 008 работници. Платени са близо 185 млн. лв.

✓ Затишие пред икономически срив?

Предстоят неблагоприятни ефекти върху икономиката – срещу които модерната политика не е безсилна

На 14 август НСИ ще обнародва данните за брутният вътрешен продукт за второто тримесечие на годината – от април до юни, месеци на карантина и пост-травматичен шок. Мудността на нашия статистически институт, който обявява данните за БВП с над две седмици закъснение спрямо статистическите служби на САЩ и еврозоната, не е без значение в тези времена на несигурност. Така или иначе, и без да разполагаме с официалните данни може да сме сигурни, че резултатът няма да е повод за приповдигнато настроение.

Нещо повече – задаващият се рязък спад на БВП може да се използва като претекст за прокаране на политики, които не са в обществен интерес и които в друг случай биха срещнали обществен отпор. Говоря за неизгодни приватизации, реструктурирания в публичния сектор заради спорни „икономии“, и голямо изсипване на публични пари, за които предварително са определени дълбоки джобове, които да ги приемат.

Какво говорят за икономиката данните, с които разполагаме дотук? През месеците април и май **оборотът в промишлеността спадна рязко, с почти 12%**. При добивната промишленост понижението е ограничено и нивата остават високи, но в някои сектори на преработващата промишленост спадът е силно изразен (производство на машини и оборудване, пластмасови изделия, химични продукти, храни и напитки, мебели и др.).

Производството на лекарства върви в пълен ход, но това, разбира се, не компенсира останалите части от промишлеността, свила се значително под нивата от 2015 г. заради условията на пандемията. Все пак, през май спадът в промишлеността като цяло се преустановява и се задържа на нивото от април. Ако предположим същото и за юни, може да разсъждаваме, че **българската икономика е намерила ново – по-ниско – равновесно състояние, в една междинна стабилност.**

Да погледнем и на данните за търговията, верен ориентир за разходите на домакинствата, съответстващи на около 63% от българския БВП. През март индексът на оборота в търговията на дребно (без автомобилите) спадна с 20%, а през април с 3.9%. През май спадът се ограничава с под 1 процент. Тоест, и тук имаме потвърждение за задържане, макар и вероятно мимолетно, на ново по-ниско ниво.

Също и новите обороти в търговията на дребно са близо до нивата от 2015 г. Тест, бихме могли да интерпретираме, че **корона-кризата върна българската икономика 5 години назад.**

Какво следва от това? Първо, материалното производство се ограничава, с това и работните места и инвестициите – но разходите не са толкова бързо приспособими. Още дълго предишното „нормално“ потребление ще е референтно за българските домакинства. Източниците за осигуряване на това надлежно потребление, в рамките на пазарната икономика, са два: увеличени правителствени разходи и кредити.

Едва ли е изненада, че напоследък има покачване при лошите потребителски кредити – с над 100 млн. лв. за разглежданото тримесечие, докато ипотечният пазар засега не дава признаци на влошаване. С близо 300 млн. лв. се е увеличил обемът на кредита за нефинансовите предприятия. **Общото задлъжняване към банки и други кредитори в икономиката тепърва ще нараства** – досега то беше ограничено с изразходване на финансови резерви и отлагане на покупки.

В държавния сектор, обществото на няколко пъти стана свидетел на „залпове от обещания“, но критиките от бизнеса и работниците към правителствените програми за подпомагане на икономиката не стихват – от анекдотичните понижения на ДДС за сервиране на бира, до раздаването по усмотрение на десетки и стотици милиони от парите на данъкоплатците

за конкретни сектори, без предварителни оценки на ефекти, очаквана възвращаемост – и гаранции, че парите няма отново да бъдат откраднати.

В предстоящите данни за БВП безспорно ще видим, че правителствените разходи са нараснали – но далеч под нивото, което е възможно и желано. Министерството на финансите продължава да публикува данни за *тлъсти бюджетни излишъци*: 1.726 млрд. лв. за първите седем месеца на годината, което се оценява на 1.5% от прогнозния БВП, а вероятно е доста повече, защото реалният БВП ще е под очаквания.

Да се поддържат бюджетни излишъци в момент на икономическа рецесия, образно казано, е като да лекуваш удавник с мокър компрес. Неприемливо е, че в момент на срив, поне равен на рецесията от 2009 г., финансовото ведомство безизразно съобщава как за първите седем месеца на годината са изпълнени почти 57% от планираните приходи – и едва 49% от планираните разходи.

Явно управляващите ни са отсъствали от лекции, когато е била преподавана икономическата теория на Кейнс. Никой още не е успял да обори факта, че в момент на икономическо понижаване, производителните държавни разходи (т.е. насочени към създаване на добавена стойност) са много по-изгодни, отколкото раздаването на помощи за безработица – и „неработене“, както е при мярката 60/40.

Как е по-правилно да се постъпи? Отговорът има две измерения: по принцип, и предвид нагласите и компетентността на сегашните български управляващи и администрация. Ако говорим по принцип, **държавните разходи следва да се повишат и да се насочат към перспективни производителни дейности**: бързо завършване на АМ „Хемус“, модернизиране на инфраструктурата за управление на отпадъци и пречистване на водите, напоителни системи, наука и иновации, публични инвестиции във ВЕИ (и преустановяване на субсидиите във въглищния сектор, оценени на 450 млн. евро) и т.н.

Алтернативата е общо нарастване на задлъжнялостта в икономиката – включително значително влошаване на позицията по държавния дълг. Предвид удобната мантра за „държавна ненамеса в пазара“ и отвращението в обществото към държавните стопански инициативи, заради многобройните примери на измами с обществени средства, можем да очакваме да се случи именно по-лошата алтернатива.

Утешението е, че **задаващият се спад на БВП вероятно няма да е чак толкова дълбок, поне засега**, тъй като по-малкото производство и потребление отчасти се компенсират с по-малък дефицит в търговския баланс. По данни на БНБ, текущата сметка на стоките и услугите за първите 5 месеца на 2020 г. е 408 млн. евро, докато година по-рано е била отрицателна в размер на -116 млн. евро. Спадът на вноса на стоки е значително по-голям от намалението на износа и салдото е положително, независимо че постъпилите по линия на международния туризъм средства са с 440 млн. евро по-малко, отколкото за същия период на миналата година.

Този пример говори, че в момента в макроикономиката протичат разнопосочни процеси и ако подхождаме към тях по предишния „нормален“ начин, с голяма вероятност ще загубим: пари и хора. Което от своя страна напомня, че освен с фискални лостове, модерното държавно управление разполага и с монетарни механизми. Дори ако технологичното ниво на икономиката позволява производителни публични инвестиции, задръжките на валутния борд ги осуетяват.

Но не е ли членството ни в ERM II най-добрият момент за контролирано отхлабване на рестрикциите на валутния борд?

✓ Хърватия и България в очакване на еврото

По време на тревожния спад на БВП на Европа ([12.1% в еврозоната](#) [11.9% в ЕС](#)) и между дебатите за следващия 7-годишен бюджет на ЕС, Механизма за възстановяване и устойчивост и (монументалната, но не толкова добре позната) пандемична спешна програма за изкупуване на дългове от ЕЦБ, *специфичните за отделните страни промени в институциите на ЕС останаха почти незабелязани*.

На 10 юли ЕЦБ приветства [България](#) и [Хърватия](#) за присъединяването им към ERM2, популярно известна като „чакалната на еврото“.

Това е първото след последното разширяване на ERM II през 2004-2005 г., тогава свързано най-вече с присъединяването към ЕС на бившата комунистическа Европа, а и след Brexit, това са единствените две държави, които поискаха да се присъединят (през 2018 и 2019 г.) и се присъединяват към Механизма и абсолютно първите страни, които не членуват в Еврозоната, но приемат безрезервно сътрудничество с банковия съюз и Надзорния съвет на ЕЦБ. Г-н Андреа Енрия, ръководител на този съвет, [оцени този акт](#) като като „важен етап в историята на банковия съюз, тъй като той разширява обхвата си извън страните от еврозоната“ и дори изтъкна, че Единният надзорен механизъм на ЕЦБ е „поласкан“ от това развитие на нещата.

По-големите икономики – Чехия (1.6% от БВП на ЕС през 2019 г.), Дания (2.2%), Унгария (1%), Полша (3.8%), Румъния (1.6%) и Швеция (3.4%) избраха друга политика и продължават да изчакат извън „чакалната“, въпреки че биха могли с по-малко от България и Хърватия проблеми да се присъединят към Зоната. Делът на България и Хърватия е един и същ – 0.4%.

Различни отправни точки

Решението на България да кандидатства за разменния механизъм бе взето след мълчаливо, но силно и продължително колебание, за което обръщаха внимание само специалистите и непосредствено заинтересованите – банките и финансовия сектор (вероятно без някои български собственици) и чуждестранните инвеститори. За политиките чакалната може да бъде извинение за по-стриктен надзор спрямо институциите, които им се изплъзват от наблюдение. (Тази перспектива не засяга ББР, при която стимулите са по-скоро в обратната посока.)

Хърватия през последните десет години винаги е разчитала на ЕС за подкрепа на платежния си баланс. Причините са две и са от времето преди и след рецесията от 2008 г., която [там продължава пет години](#) – спад на БВП за този период от 12% и износ на капитали от банковата система (състояща се предимно от слотове на чуждестранни институции), които са равни на около 14% от БВП. В първата година след членството на страната в ЕС (2014 г.) брутният държавен дълг нараства с 20% от БВП спрямо 2011 г. (от 64.4 на 84.7%), а безработицата е 17% от активното население.

Банковата система на България в сравнение с тази на Хърватия е стабилна, практически не е засегната от рецесията на 2008-2009 г. Причината е в системата на валутен съвет, политиката на БНБ по отношение на минималните задължителни резерви от 2007 г. и в обстоятелството, че чуждестранните банки тук не са клонове, а местни юридически личности. Това добре се вижда по средно по-добрите (макар и с без драстични разлики) показатели на банките, които са гръцка собственост по онова време.

Динамиката на дела на необслужените кредити в портфейлите на банките на двете страни за периода 2014-2019 г. е приблизително една и съща – свиването на този дял от около 2.5 пъти. В началото на периода не малко страни (сред тях Ирландия, Португалия, Словения, Румъния и Унгария) са в по-неблагоприятно положение от България и Хърватия, но към неговия край се справят по-добре. Доколкото може да се съди по оценките на ЕЦБ и други източници, проблем в това отношение в Хърватия са бавните съдилища, а в България – нездравословните идеи за промени в принудителното изпълнение по ГПК, периодично възобновяващите се идеи за защита на длъжниците, отлагането на електронните търгове на вземания и на доброволното изпълнение. (Това положение поражда стимули за продажби на големи пакети такива кредити на колекторски фирми и липсата на търгуемост на вземания. Последното на няколко пъти е посочвано като недостатък на системата от ЕЦБ.)

Страните се различават по своята парична политика.

Обменният курс на българския лев към еврото (1,95583) е наследство на фиксирането му към Немската марка през 1997 г., което пък, заедно с превръщането на БНБ във валутен съвет, е реакция на политическата зависимост на централната банка и хиперинфлацията от 1996 и началото на 1997 г.

През декември 2019 г. обществеността у нас бе разтревожена от проект за изменение на закона за БНБ, който не споменаваше разменния курс от 1997 г. Тя подозираше, че валутният курс ще бъде манипулиран, така че спестяването им да загуби стойност. След броени дни парламентът взе предвид общественото мнение и поправи грешката. Това доведе до едностранния ангажимент на България да запази договора си за валутен борд в рамките на ERM II.

Хърватската куна плава около 7.53450 към еврото в рамките на стандартния пояс на флукутации от (±) 15%.

На 5 юли в Хърватия се проведеха общи избори, управляващата партия увеличи парламентарното си присъствие и нямаше въпроси за съставяне на правителство с консервативни фракции. ЕС и Еврозоната не бяха актуални теми в кампанията, доминирана от политическата критика на действията по повод COVID-19, различни възгледи за историческите събития, правата на малцинствата и абортите.

В този контекст много детайли останаха недоизказани и необсъдени. Правителствата и на двете страни продаваха на публиката присъединяването на към ERM II и Банковия съюз като стимул за продължаващи реформи, а в България и като *достъп до нови трансфери „от Европа“ (което по тази линия е невъзможно)* и като „укрепване на валутния съвет“. Последният аргумент остана не съвсем анализиран в подробности. Но едни от най-задълбочените публикации бяха тези на Гарабед Минасян, Стив Ханке и Тодор Танев в „Икономически живот“. (Предполагам, че дебатът тепърва предстои.)

Специфични обстоятелства

Ангажиментите на двете страни по повод Банковия съюз и „чакалната“ са първи житейски тест за новите „Допълнителни фактори“, въвеждащи на практика нови изисквания за преценка на това дали дадена страна е готова за приемане на еврото.

Колегата [Калоян Стайков](#) от ИПИ направи бърз преглед на тези ангажименти и ги оцени относително оптимистично именно като ангажименти за структурни реформи. Според мен обаче внимателният преглед на житейския и политически контекст не внася особена яснота нито по повод *какво*, нито по повод *как следва да се извършат тези реформи*. Това е видно дори само от прегледа на обстоятелствата в двете страни. (Отделна тема е какви развития предстоят в самата Еврозона.)

Нека пак сравним списъка на ангажиментите, както са представени в комуникетата на ЕЦБ.

Хърватия	България
Банков надзор	Банков надзор
Макропруденциална рамка	Макропруденциална рамка
Рамка за борба с изпирането на пари	Небанков финансов надзор
Събиране, производство и разпространение на статистически данни	Рамка за борба с изпирането на пари
Управление на публичния сектор	Рамка за несъстоятелност
Намаляване на финансовата и административната тежест за икономиката	Управлението на държавните предприятия

„Допълнителните фактори“ са разгледани по-подробно за страните извън Еврозоната в [Конвергентния доклад за 2020 г.](#) на Европейската комисия (ЕК), всъщност на Генерална дирекция „Икономика и финанси“. [Конвергентният доклад на ЕЦБ за 2020 г.](#) е публикуван на същата дата (10 юни). Той има по-технически характер и бе използван в статията на Калоян Стайков. Според мен за разбирането на контекста докладът на ЕК е по-важен, тъй като за някои от изискванията към (ангажиментите на) България ЕЦБ няма пряк механизъм на въздействие и проверка. (Между другото комуникетата се препотвърждават и от ЕК, а решенията се вземат от Съвета на ЕС.)

Прегледът и на двата доклада показва, че „банковият надзор“ е включен вероятно с техническа мотивация – официалното надзорно сътрудничество ще започне през октомври. В края на юли ЕЦБ добави две допълнителни (кибер-рискове и

надзор върху консолидацията на банките) към първоначалните пет области на надзор (цялостен бизнес модел, проблеми с управлението, кредитни кредити, операционен риск и мониторинг на капитала и ликвидността).

Хърватия е единствената държава извън евро с напълно съвместима рамка на централната банка. По отношение на България докладът на ЕК отбелязва, че правната възможност за обмен на информация между изпълнителната власт и централната банка може да се използва като канал за политическо влияние. А докладът на ЕЦБ дава списък на законовите текстове, които България следва да промени.

Коментарите за макропруденциалността на управлението на икономиката бяха смекчени от ЕК за Хърватия и вдигнати за България от ЕЦБ, но изглежда са изброени и също по технически причини: никой не знае със сигурност какво ще е отрицателното икономическо въздействие на COVID-19 до края на годината.

За първото тримесечие на 2020 г. България и Хърватия регистрираха икономически ръст спрямо същото тримесечие на м.г. от 2.4 и 0.3% от БВП. Всъщност всички държави извън еврото, с изключение на Чехия, отчитат положително развитие по този показател (Румъния – 2.7%, Полша – 1.7%, Унгария – 2% и Швеция – 0.4% от БВП). В Зоната ръст за този период се наблюдава в Ирландия – с 5.3%, Литва – 2.4%, Словакия – 1%, Кипър – 0.8% и Малта – 0.7% от БВП. (Но за нито една от изброените тук страни няма данни за второто тримесечие, те ще са налични през Евростат едва в края на този месец.)

Хърватската централна банка се ангажира да подобри Директива 2015/849 на ЕС срещу изпирането на пари. Изглежда, че до известна степен проблемът е в цялостното събиране и отчитане на статистически данни, както и вътрешната корупция, укриването на данъци и икономическата престъпност, от които поне политическата корупция изглежда, с един бивш премиер в затвора, добре преследвана и наказвана. Тук измененията в Директивата от 2018 г. не са транспонирани. Но може да се очаква, че при приблизително 90% чуждестранни клонове от банковата система в страната основните правила се спазват.

Относно България: *„трябва да бъдат разработени и изпълнени действия за ефективно прилагане на рамката за борба с изпирането на пари от задължените институции“*. Но страната е първата, която включи в националното законодателство добавките от 2018 г. Особеното е, че изискванията за “прозрачност на реалните собственици” на фирми и акционерни дружества тук се прилага, за да се блокират преки чуждестранни инвестиции от редовни компании. По важното е, че у нас почти никой не спомената този особен маниер на прилагане на законодателството на ЕС (всъщност не само в тази област) и едва ли някой може да събере информация и подробно да анализира този феномен и неговите последици. Засега той не е назован нито от ЕК, нито от ЕЦБ.

Специален ангажимент е подобряване на небанковия финансов надзор. Това многократно повтаряно изискване е най-вече заради това, че три български автомобилни застрахователи постоянно не успяват да покрийт щетите в чужбина; една от тези компании е отговорна за повече от 90% от този провал. Очевидно е закриляна от КФН, а загубите вероятно се покриват от резервите на целия отрасъл. Докладът на ЕЦБ всъщност казва, че такива компании трябва да представят нормални финансови отчети. Но цялата работа, доколкото разбирам, не може да не влоши качеството на общия надзор и да не е във вреда на гражданите и фирмите в страната. Този проблем не е ясно посочен, нито в тези, нито в годишните обзори на Европейската асоциация на застрахователите. Нищо чудно да се окаже, че чуждестранните компании се въздържат или да навлизат в страната, или да разнообразяват своите продукти.

Изглежда, че регулаторната и административната тежест в Хърватия се е увеличила след присъединяването ѝ към ЕС: през 2006 г. тази страна бе първата в Европа (но след България), която приложи на практика т. нар. „регулаторна гилотина“ (на хърватски бе измислен специален термин – „HitnoRez), нейният пример бе използван и в много други страни за справяне с тежестта на квази данъците и разходите за работа с правителството.

В България положението в тази област също се влошава, но това не е споменато в докладите.

Специфични за България са сегментите на процедурите по несъстоятелност и на държавните предприятия (ДП). И в двете страни тези процедури са по-проблемни при държавните предприятия, а не толкова с частния сектор или банките.

През 2019 г., но особено през 2020 г., правителството в България планира създаването (в допълнение към сектора на природния газ и електроенергията) на повече ДП в лотарийния и хазартния отрасъл, ВиК и продажбата на петролни продукти на дребно, като всички тези отрасли са достатъчно конкурентни само по себе си.

И двете страни обещават да приведат в съответствие своите регулации и практики по повод ДП с [„Насоките на ОИСР за корпоративно управление на държавните предприятия“](#) от 2015 г. Внимателният им прочит обаче не показва какво може да накара властите в дадена страна да управляват тези предприятия в обществен интерес. *Поне България се държи засега напълно противоположно на препоръките на ОИСР в тази област.*

Изключително специфично за България въз основа на горепосочените наблюдения е следното очакване на ЕЦБ: *„България ще продължи да прилага всеобхватни реформи в съдебната система, борбата с корупцията и организираната престъпност в България, с оглед на тяхното значение за стабилността и целостта на финансовата система“*.

Кои точно реформи са започнати в тези области и се имат предвид в комуникето на ЕЦБ за България? Да вземем за пример прокуратурата – промените в Конституцията по повод отстраняването на главния прокурор, политическите назначения на 45 на сто от членовете на ВСС, или обрастването на прокуратурата със специални органи, а на наказателното право и процес с изключения и/или фигури на наказателното дело от преди 1989 г.

Какви изводи можем да направим от досегашния опит

Независимо от поздравления на г-н Енрия комбинираният БВП на България и Хърватия за 2019 г. е 0.8% от БВП на ЕС, приблизително колкото делът на Словакия и 1% от БВП на Еврзоната.

Много от изискванията (или ангажиментите) далеч не са перфектни в самата зона.

Да вземем случая с [Wirecard](#) в Германия: измамата прилича на тази в случая с Енрон и е оценена на около 2 млрд. евро. Това е сума, която е с 25% по-голяма от brutните застрахователни премии за 2019 г. за цялата българска застрахователна

индустрия ([изчислена от Fitch](#)). Истинският проблем е, че в България едва ли някой, от страх от лична отплата, е достатъчно смел да спомене компаниите, които корумпират надзора.

От друга страна не е сигурно, че в някакъв момент злоупотребите в България няма да се окажат или много малки като размер, или изобщо под прага на внимание на каквито и да са институции на Евроразоната или ЕС.

Въпросите на банковия надзор на двете страни са много различни. Последното проучване на банковия сектор на ЕБВР за 2017 г., както стана дума, заключава, че в Хърватия „*банките са конкурентоспособни, но съдилищата са бавни*“.

Що се отнася до България, диагностиката на ЕБВР в края на 2019 г. заяви: „*Регулаторната и надзорната рамка следва правилата на ЕС, но прилагането може да бъде по-засилено*“.

И двете страни преминаха прегледите на ЕЦБ за качество на активите (AQRs). Хърватските (от пет най-големи и чуждестранни) банки бяха финализирани през юни 2020 г., без препоръчани действия. Българският AQR на шестте най-големи (но три местни) банки бе завършен през юли 2019 г., дефицитът по капитала беше идентифициран с четвъртата (262,9 млн. евро) и шестата (51,8 млн. евро) – и двете местни; набирането на свеж капитал за тях беше поставено като предварително условие за присъединяване към ERMII.

Последва интересно развитие: по-малката банка събра необходимия капитал; по-голямата през декември 2019 г. намери купувачи за частно пласирани свои акции, но сделката беше блокирана от КФН през февруари 2020 г., защото тя не одобри перспективата за продажбата. Банката не бързаше да търси нови купувачи по напълно разбираеми, предполагам, вътрешни съображения, продаде само относително голям пакет от необслужени кредити и капитализира печалбите си за 2019 г. (приблизително 65 млн. евро). Правителството се втурна в ERM и единственият начин това да се случи към началото на юли бе да се уреди притежаване на миноритарен дял чрез държавната БР. Процесът приключи преди очакваното решение за „Чакалнята“.

Новосформираният Европейски банков орган не успя да види през 2014 г. уникалната за европейската практика [ликвидация на привидно платежоспособна банка](#) – КТБ). КТБ по-рано беше капитализиран чрез [политически услуги](#) (прехвърляне на сметки и банкови договори на държавни предприятия, обслужване на държавни проекти, политически привилегировани клиенти и т.н.), но и подложена на тревожни за вложителите действия на властите, включително разследване от главния прокурор (въз основа на твърдения от един от предпочитаните клиенти на банката). Случаят с КТБ е важен в две отношения: той оправдава особената насоченост на ЕЦБ към България, но също така демонстрира, че какъвто надзор не може да бъде ефективен, ако възникнат проблеми от политически организирани действия или зависимости, договаряни „на кафе“ между местни бизнесмени и политици. Последните са по-склонни да се извършват по повод институции, които са местна, а не чуждестранна собственост. В България това неведнъж е водило до ропот от страна на посланици на страни членки на ЕС.

Това са само три от „Допълнителните фактори“.

България особено, но и Хърватия, доказват, че предположенията, възложени на тези фактори изтласкват класическите критерии за членство в еврозоната.

Хърватия се представя по тези критерии много по-лошо от България от момента, в който се присъедини към ЕС, особено по отношение на бюджетния дефицит и държавния дълг: За 2020 г. прогнозният дефицит е 7.1%, държавните разходи – 53.4% от БВП (от които плащането на лихви по дългове на правителството – 2.1% от БВП) и брутен държавен дълг – 88.6% от БВП (от 2013 г. той е под 75% от БВП само през 2017-2018 г.).

България не отговаря на критериите за инфлация (поради общ ръст на доходите и политически мотивирано увеличение на заплатите и пенсиите), но е единствената държава с бюджетен дефицит под 3% в ЕС, държавните разходи са 42% от БВП, лихвените плащания – 0,6% и брутният държавен дълг при 25.5% от БВП (за последните десет години той винаги е бил под 30% от БВП).

Замяната на класическите критерии с мониторинг на „допълнителните фактори“ може да се мотивира от своеобразен предпазителен принцип – да не се допускат мътни политически практики в Евроразоната. Но изглежда не е възможно ЕЦБ или Европейската комисия да могат ефективно да следват тази програма.

[Мениджър](#)

✓ ИПИ: Измамната бюджетна стабилност

Обикновено нищо не може да спре управляващите да харчат все повече и повече, но пандемията от коронавирус и последствията от нея се оказаха изключения. В разгара на кризата през април и май консолидираните разходи са почти замразени на нивата от същия период на предходната година, а едва през юни се наблюдава леко увеличение.

Част от причината за това може да е чисто счетоводна – приходите през юни се увеличават, което позволява и ръст на разходите без това да влошава сериозно бюджетното салдо. Разбира се, мистерия остава въпросът защо някой би се притеснявал от бюджетното салдо в период на тежка икономическа криза – наличните експресни оценки за ръст на БВП през второто тримесечие на 2020 г. показват спад между 11% и 22%. Друго обяснение може да е, че позабавилите се антикризисни мерки набират скорост, което води и до по-високи бюджетни. Каквато и да е причината, едно изглежда сигурно – през втората половина на годината разходите ще се увеличават на фона на ерозиращи приходи. Това се казва в анализ на Калоян Стайков от [Института за пазарна икономика \(ИПИ\)](#).

Консолидираните приходи се свиват с около 1,2 млрд. лв. в периода април-май в сравнение със същия период на предходната година, а през юни са с около 230 млн. лв. по-високи. Повишението обаче е само статистическо и се дължи на удължаването на срока за внасяне на годишния корпоративен данък от 30 март на 30 юни, т.е. през март се наблюдава спад в сравнение с предходната година, който се компенсира с ръст през юни, без това да влияе сериозно на годишните

приходи. Иначе казано, предприятията са си платили данъка, определен според печалбите за 2019 г., макар и три месеца по-късно.

Това опровергава страховете, дискутирани в първите седмици на кризата, че голямата част от фирмите изобщо няма да внесат задълженията си поради тежки ликвидни затруднения. Основната част от по-ниските приходи се дължи на приходите от данъци – около 800 млн. лв., и е резултат от сходен спад при постъпленията от ДДС и акцизи – по около 345 млн. лв.

Останалата част се дължи на по-ниски неданъчни приходи, като голяма заслуга има Фонд „Сигурност на електроенергийната система“, който е част от консолидирания бюджет. Приходите на фонда намаляват с около 320 млн. лв. в резултат на близо двойно понижение на цена „Задължения към обществото“, по-ниското потребление на електрическа енергия през второто тримесечие на годината, свиване на оборота на производителите на електрическа енергия и др.

Въпреки започналото възстановяване на икономиката от юни до края на годината едва ли може да се очаква намалението на приходите да се запази на тези нива. Оборотите на компаниите ще останат по-ниски от миналогодишните, което ще доведе до нов спад при приходите от корпоративен данък, като вноските вече ще отразяват свит финансов резултат за текущата 2020 г. Разликата между новорегистрирани безработни в бюрата по труда и постъпили на работа, през второто тримесечие е малко над 77 хил. лица, а реалната загуба на работни места, включваща тези, които не са се регистрирали в бюра, най-вероятно е по-висока. Това, заедно с ограничаване на разходи за бонуси и социални придобивки, ще се отрази върху спад при приходите от данък върху доходите на физическите лица.

След премахване на почти всички ограничителни мерки потреблението започва да се възстановява, но ситуацията бързо може да се промени през есенните месеци дори и само заради разваляне на времето. В допълнение към това приходите от ДДС и акцизи ще усетят допълнителен спад заради очакваният слаб туристически сезон.

Заедно с това вече бяха въведени и редица данъчни преференции като намалена ставка от 9% за ДДС върху ресторантьорски услуги, книги и някои бебешки стоки, а от началото на август – и за продажба на вино и бира в заведения, екскурзии, организирани като случаен превоз, и спортните занимания. Подобни преференции допълнително ерозират данъчната основа, на фона на така или иначе спадащи приходи, което ще окаже допълнителен натиск върху бюджета.

В същото време разходите остават почти непроменени, макар да се наблюдава леко увеличение през юни. Единственото обяснение за това е, че те се отлагат за втората половина на годината, когато може да се очаква рязкото им увеличение. От една страна, това може да се дължи на бавния старт на антикризисните мерки – основната такава беше увеличаването на бюджетния трансфер към Националния осигурителен институт с 1,43 млрд. лв.

От тях 1 млрд. лв. е предвиден за финансиране на схемата за запазване на работни места 60/40, а 430 млн. лв. са предвидени за компенсиране на очаквано неизпълнение на приходите по бюджета на НОИ. Програмата обаче набира скорост и през юни по нея са отпуснати близо 70 млн. лв. в сравнение с под 59 млн. лв. за април и май. Удължаването на действието ѝ заедно с осигуряването на допълнителна подкрепа за секторите „Транспорт“ и „Туризм“ неминуемо ще увеличи бюджетните разходи през втората половина на годината.

Останалите мерки, като отпускане на допълнителни възнаграждения на работещите на първа линия, се финансират с вътрешнокомпенсиращи промени по бюджета, а други са извънбюджетни, като увеличаването на капитала на Българската банка за развитие, пренасочване на средства по оперативни програма, кредити от Фонда на фондовете и др.

Заедно с набирането на скорост на тези мерки обаче се очаква и прилагане на допълнителни такива в размер на около 1,9 млрд. лв., които изцяло се финансират от бюджета, макар част от средствата да са били предвидени в бюджета за тази година. Допълнителните мерки се пакетират като такива за борба с пандемията и последствията от нея, което означава, че могат да се финансират от европейски фондове и да не влошат бюджетното салдо.

От друга страна, по традиция управляващите потискат разходите през първата половина на годината и ги отлагат за края на годината, а предвид пандемията и предстоящите избори през 2021 г. този ефект може да е още по-изострен. Това вече се наблюдава при социални и здравни разходи, текуща издръжка и капиталови разходи. Докато здравните разходи леко се увеличават през юни, социалните остават почти на същите нива като през предходните месеци, което означава, че ще се „изсипят“ през есента.

Правителствената прогноза от пролетта предвижда тази година консолидираните приходи да се свият с 2,4 млрд. лв., а разходите да се увеличат с около 1 млрд. лв., с което се очаква приключване на годината с консолидиран дефицит от 3,5 млрд. лв. Ако настоящата икономическа активност се запази до края на годината и няма нови и силно рестриктивни ограничителни мерки, прогнозата за приходите изглежда сравнително реалистична. Тя обаче не включва данъчните преференции, които бяха въведени, а не е ясно дали те няма да се увеличат до края на годината.

Ситуацията при разходите е съвсем различна – те винаги могат да се отложат, каквото поведение наблюдаваме през първата половина на годината, както и през 2009-2010 г., когато просрочените задължения на хазната скочиха, а заедно с това се увеличи и размера на невъзстановения ДДС. Предвид предстоящите избори обаче е много по-вероятно управляващите ударно да раздуят разходите и натрупаният излишък от 1,6 млрд. лв. до юни бързо да се превърне в дефицит.

✓ България преговаря с две държави за подводници

Преговори за подводници се водят с две държави, съобщи вчера във Варна вицепремиерът и министър на отбраната Красимир Каракачанов, който присъства на присвояването на първо офицерско звание на 22-ма курсанти от Випуск 2020 "Добруджански" от ВВМУ "Н. Й. Вапцаров", което е кулминацията на честванията на 141-та годишнина от създаването на Военноморските сили.

Той обясни, че опциите за подводници "втора ръка" са две - едната е Норвегия, другата европейска страна, с която България преговаря, министърът не назова. Каракачанов изрази надежда в следващите години да бъде решен и въпросът с подводниците.

Преди да се стигне до подписването на договор за строежа на двата нови модулни патрулни кораба за ВМС трябва да приключим преговорите, коментира още той. Министърът изрази надежда, че следващите няколко месеца, най-късно до октомври, той ще бъде подписан.

И двата кораба ще се строят във Варна, Каракачанов припомни, че нашето условие е било минимум единият от тях да се строи в България.

Според него, при строежа у нас страната ни ще ползва "бонус", тъй като 40 процента от парите са за грубата работа по изграждане на корпусите на плавателните съдове, т.е. това са пари, които ще останат в българската икономика.

Ремонтите на корабите също са в движение, а забавянето е заради процедурите, каза още министърът. По думите му през последните три години са дадени много повече пари за ремонти и поддръжка на съдовете в морския флот, отколкото през последните 30 години.

✓ Българите държат над 57 милиарда лева в банките

Депозитите на сектори Нефинансови предприятия и Домакинства и Нетърговски организации, обслужващи домакинствата (НТООД) в края на юни 2020 година са 9.905 млн. броя. На годишна база те намаляват с 2.8 на сто, съобщава Българската народна банка.

Общият размер на тези депозити е 83.178 млрд. лева и нараства на годишна база с 9.0 процента.

Депозитите на сектор Нефинансови предприятия в края на юни 2020 г. са 582 хил. броя, което представлява спад от 3.0 на сто спрямо края на същия месец на 2019 г.

Размерът на тези депозити е 26.007 млрд. лева като на годишна база той нараства с 11.9 процента.

В края на второто тримесечие на 2020 г. броят на депозитите на сектор Домакинства и НТООД е 9.323 млн., като намалява на годишна база с 2.8 на сто. Размерът на тези депозити в края на юни 2020 г. е 57.171 млрд. лева, като нараства със 7.8 на сто.

Кредитите на сектори Нефинансови предприятия и Домакинства и НТООД към края на второто тримесечие на 2020 г. са 2.976 млн. броя. На годишна база те намаляват с 4.0 процента. Общият размер на тези кредити е 59.369 млрд. лева, като той се повишава с 4.9 на сто на годишна основа.

Кредитите на нефинансовите предприятия в средата на 2020 година са 148 хил. броя. В края на юни 2020 г. те спадат на годишна база с 2.1 на сто. Размерът на тези кредити е 34.810 млрд. лева, което е увеличение с 2.9 на сто на годишна база. В края на юни 2020 г. броят на кредитите на домакинствата и НТООД намаляват с 4.1 на сто на годишна база, като достига 2.828 млн. Размерът на кредитите на домакинствата нараства на годишна база с 8.0 на сто, като достига 24.559 млрд. лева.

✓ Големите автомобилни производители отчетоха загубите си

Повечето водещи автомобилни производители завършват втората третина на 2020 година с големи загуби, а малкото, които все още на печалба, отчитат сериозно намаление. Въпреки, че ситуацията на пазара се подобрява, анализаторите прогнозира сериозен спад на продажбите в края на годината. През изминалата седмица част от най-големите автомобилни концерни представиха своя отчет за първата половина на годината, като очаквано резултатите им са доста лоши заради въведените в цял свят карантинни мерки заради пандемията от коронавирус.

Компанията Toyota отчете резултатите само за първото тримесечие, тъй като според нейните разчети то стартира от 1 април, което съответства на второто тримесечие на годината. Чистата печалба на японския производител е намалела със 74% - до 1,5 млрд. щатски долара, което все пак е по-добре от прогнозата на финансовите експерти. Повечето от тях очакваха, че Toyota ще е на загуба. Като цяло, приходите на японската компания са намалени с 40% и за периода от 1 април до 31 юли те са 43,5 млрд. долара.

На свой ред, Volkswagen отчете второто си тримесечие, през което приходите на компанията са спаднали с 37% - до 41,1 млрд. евро. За този период германският производител отчита загуба от 4,2 млрд. евро срещу приход от 5,1 млрд. през същия период на 2019 годината. Заради лошите резултати, ръководството на компанията намали дивидента по акциите си – от 6,5 евро на 4,5 евро за бройка.

Друг германски производител – BMW, също отчете загуби, като това се случва за първи път от 11 година насам. Те са в размер на 666 млн. евро, след като по същото време преди година баварският производител обяви печалба от 2,2 млрд. евро. Приходите на BMW за периода са намалели с 22,3% - до 20 млрд. евро.

Концернът Fiat Chrysler Automobiles завършва второто тримесечие със загуба от 1,1 млрд. евро, както и с намаляване на приходите с 56% - до 11,7 млрд. При конкурента General Motors загубата е 758 млн. долара (печалба от 2,4 млрд. преди година), а приходите са спаднали с 53% - до 16,8 млрд. долара.

В най-тежко поколение се оказва алиансът Renault-Nissan-Mitsubishi, чиято загуба е 7,4 млрд. евро, а при приходите са намалели с 34,3% - до 18,4 млрд. евро.

На обратния полюс е групата PSA, в която влизат Peugeot, Citroen и Opel, при която приходите са спаднали с 34,5% - до 21,5 млрд. евро. Производителят обаче все пак отчита печалба от 595 млн. евро, като това е 3 пъти по-малко от същия период на 2019 година. В същото време прогнозите на експертите не са особено обнадеждаващи. Според Европейската асоциация на автомобилните производители, до края на годината в ЕС ще бъдат продадени 9,6 млн. нови автомобили, което е с 25% по-малко в сравнение с 2020 г.

Други предвиждания сочат, че в световен мащаб спадът на продажбите ще бъде около 20% - до 70 млн. автомобили. Агенция S&P Global Ratings очаква догодина да има увеличение с 10%, а пазарът да се завърне на старите си нива едва в края на 2022 година.

✓ **Победа на Байдън на изборите в САЩ би подкрепила европейските пазари**

Докато социологическите проучвания показват, че Джо Байдън най-вероятно ще победи Доналд Тръмп на президентските избори в САЩ през ноември, много инвеститори се запасяват с европейски активи, очаквайки региона да бъде големият печеливш от промяната в Белия дом, пише Блумбърг.

JPMorgan Asset Management, Eaton Vance Corp. и Schroders Plc залагат на европейските акции и облигации, както и на еврото, в опит да наберат ранна преднина на пазарите. Някои казват, че плановите на Байдън за инвестиции в инфраструктурата за възобновяеми енергийни източници ще подкрепят акциите на европейските компании за чиста енергия, докато други купуват европейски активи в очакване на разпродажбите на американския пазар, ако Байдън изпълни обещанието си да вдигне корпоративния данък.

Макар че крайният резултат от президентските избори в САЩ остава неясен, а и опитът показва, че ситуацията може да изглежда коренно различно след три месеца, евентуалната победа на Байдън може да окаже голям ефект върху пазарите на Стария континент. Европейските акции, германските облигации и единната валута се радват на силно рали през последните месеци на фона на предприетите безпрецедентни мерки за стимулиране на икономиката на ЕС, включително и възстановителният фонд в размер на 750 млрд. евро.

Според Крис Дайер от Eaton Vance, президентските избори, и по специално последствията от тях върху данъчната политика на Съединените щати, ще подействат като катализатор, които ще накара инвеститорите да пренасочат вниманието си върху пазарите извън Америка.

„Американските акции се представят по-добре от останалите от времето на световната финансова криза насам, но ние вярваме, че навлизаме в период, в който силното представяне ще идва от европейските пазари и международните пазари като цяло, като това може да продължи няколко години“, казва Дайер.

По-малко протекционизъм

Вероятността политика на Байдън да не бъде толкова конфронтационна и пазарите да не са толкова волатилни също се счита за позитив за инвеститорите, които залагат на европейските акции.

Според Едуард Парк от Brooks Macdonald Asset Management, износът на ЕС ще спечели от намаляването на напрежението между Вашингтон и Пекин, докато подобряването на покупателната способност на китайците ще подкрепи европейското производство, и по-специално това на Германия. Автомобилните акции ще бъдат сред най-печелившите при този сценарий.

Що се отнася до европейската валута, Парк очаква тя да продължи да засилва позициите си дори при победа на Байдън, тъй като търсенето на щатски долари ще намалее при занижените нива на геополитически риск.

Енергетика и инфраструктура

Миналият месец от кампанията на Байдън представиха план за инвестиции в чиста енергия в размер на 2 трлн. долара за следващите 4 години. Според Раджеш Тана от JPMorgan Asset Management европейските компании ще бъдат някои от най-големите бенефициенти от тази програма.

„Офшорни вятърни паркове е една от най-привлекателните индустрии за инвестиции. Тя е супер популярна в Европа, която доминира производството в сектора“, казва Тана.

Инвестициите в зелена инфраструктура ще донесат позитиви и за европейските циклични сектори, включително енергийния и индустриалния, казва Нейтън Тофт от Manulife Investment

Европейски напредък

Някои инвеститори като Рос Хътчисън от Aberdeen Standard Investments смятат, че една потенциална победа на Байдън на изборите в САЩ ще окаже ограничен ефект върху европейските рискови активи, но посочва, че фокусът на инвеститорите остава върху икономическото възстановяване на региона и мерките за стимулиране на икономиката.

Според Дориан Карел, който е фондов мениджър от Schroders, перспективата пред европейските акции се е подобрила през последните седмици след неочакваното бързото одобрение на фонда за възстановяване на икономиката, което изпрати силно послание за единството на ЕС.

✓ **Русия иска Тръмп да остане президент, а Китай и Иран подкрепят Байдън**

Русия опитва да подкопае репутацията на кандидата на демократите за президент на САЩ Джо Байдън, докато Китай и Иран са против преизбирането на Доналд Тръмп. Това заяви Уилям Еванина, директорът на американския Национален център за контраразузнаване и сигурност, цитиран от Си Ен Би Си.

„Макар че много чуждестранни страни имат различни възгледи за това кой трябва да бъде в Белия дом, ние сме фокусирани основно върху дейностите на Китай, Русия и Иран“, коментира Еванина.

Според него тези държави ще продължат да използват прикрити и явни мерки за въздействие в опитите си да променят нагласите на електора, да изместят политиките на САЩ, да засилят раздора в страната и да подкопаят вярата на американския народ в демократичния процес преди изборите на 3 ноември.

„Изборите ни трябва да бъдат наши собствени. Чуждестранните усилия да ни повлияят и да се намесят в изборния процес са пряка заплаха за нашата демокрация“, добавя той.

По време на пресконференция вчера Доналд Тръмп коментира заключенията на разузнавателните служби.

„Може би“, отговори американският президент на въпрос дали вярва на заключението, че Москва опитва да се намеси в президентските избори и че действа срещу Байдън.

„Мисля, че аз съм последния човек, който Русия иска да види на поста“, побърза да добави той.

След като репортер отбеляза, че заключенията на службите противоречат на неговите твърдения, Тръмп заяви, че „не му пука какво казват другите“.

„Никои здравомислещ не би казал, че Русия иска да спечеля изборите“, коментира Тръмп, като добави, че ще разгледа разузнавателни доклад отблизо.

Заключенията на службите съвпадат с отношението на Тръмп и Байдън към трите страни. От началото на пандемията от коронавирус Тръмп не е спирал с атаките си срещу Китай, обвинявайки Пекин за разпространението на заразата. Тази седмица той също така подписа два указа, с които забранява транзакциите в САЩ с китайските технологични фирми Tencent и ByteDance след 45 дни. Това на практика блокира приложенията WeChat и TikTok в страната.

Администрацията на Тръмп също така редовно заклеймява действията на Иран в Близкия изток и налага икономически санкции на страната.

Байдън, от друга страна, атакува Тръмп за това, че не отделя внимание на руските действия срещу САЩ.

Според Еванина Китай иска Тръмп да изгуби изборите, тъй като го смята за „непредвидим“.

„Пекин разширява усилията си да повлияе на политическата среда в САЩ преди изборите през ноември, налагайки натиск върху политически фигури, които смята за вредни за интересите на Китай.“, казва той.

Според него Москва „използва редица мерки, за да очерня преди всичко“ Байдън, който е бивш вицепрезидент на САЩ и който е считан за част от анти-руските политически кръгове. „Руски представители разпространяват твърдения за корупция в опит да подкопаят кандидатурата на Байдън“

„Някои свързани с Кремъл лица също така се стремят да подпомагат кандидатурата на президента Тръмп в социалните мрежи и по руската телевизия“, казва още Еванина.

По думите му Иран опитва да навреди на демократичните институции в САЩ, да отслаби позициите на Тръмп и да засили разединението в страната преди изборите през 2020 г.

„Мотивацията на Техеран за тези дейности идва отчасти от идеята, че преизбирането на Тръмп ще доведе до удължаване на американския натиск върху Иран и опитите за смяна на режима“, казва Еванина.

Кампанията на Тръмп използва доклада на разузнавателните служби като причина за нова атака срещу Байдън.

„Не се нуждаем и не искаме чужда намеса. Президентът Тръмп ще победи Джо Байдън честно и открито“, коментира говорителят на кампанията на Тръмп – Тим Мърто.

✓ Понижения на борсите в Европа след новата ескалация на напрежението между САЩ и Китай

Основните индекси на водещите фондови борси в Европа записаха понижения в петък, следвайки загубите в Азия на фона на поредната ескалация на напрежението между САЩ и Китай.

Общият европейски индекс STOXX 600 отчете спад от 0,95 пункта, или 0,26%, до 361,54 пункта. Банковият подиндекс SX7P, автомобилният SXAP и енергийният SXEP паднаха съответно с 1,16%, 0,27% и 1,20%

Немският индекс DAX се понижи с 28,11 пункта, или 0,22%, до 12 563,57 пункта. Водещият индекс на Лондонската борса FTSE 100 изтри 9,83 пункта от стойността си, или 0,16%, достигайки ниво от 6 017,11 пункта. Френският CAC 40 регистрира спад от 28,73 пункта, или 0,59%, до 4 856,4 пункта.

Загубите на пазарите дойдоха, след като американският президент Доналд Тръмп подписа два указа, с които забранява транзакциите в САЩ с китайските технологични фирми Tencent и ByteDance, след 45 дни. По този начин Тръмп на практика на блокира използването на приложенията WeChat и TikTok в САЩ. Американският президент определя двете приложения като „значителни заплахи“ за националната сигурност на страната.

Новината дойде, след като стана ясно, че представители на САЩ и Китай ще се срещнат другата седмица, за да обсъдят постигнатите резултати по подписаната през януари първа фаза от търговската сделка между двете страни.

В бележка до своите клиенти анализатори от банката Citigroup казват, че сегашният ход на Доналд Тръмп е „по-малко значим от затварянето на консулството на Китай в Хюстън преди две седмици и че очакват Пекин да бъде въздържан в реакцията си към новото решение на администрацията.“

Междувременно акциите на Deutsche Telekom, който притежава 43% от T-Mobile в САЩ, скочиха с 2,39%, след като американският телекомуникационен оператор добави повече абонати от очакваното през последното тримесечие.

Книжата на британската Hikma Pharmaceuticals скочиха с 10,29%, след като компанията започна да произвежда лекарството ремдесивир за Gilead Sciences и повиши прогнозата си за годишни продажби.

Книжата на британския производител на самолетни двигатели Rolls-Royce поевитняха с 2,69%, след като в медиите се появи информация, че акционерът ValueAct Capital Management е продал дела си в компанията.

Оптимизъм в САЩ

Основните индекси на Нюйоркската фондова борса завършиха сесията в четвъртък в зелената зона, като вниманието на инвеститорите бе насочено към Вашингтон, където продължават преговорите за нов пакет за стимулиране на икономиката. Позитивно на пазара се отразиха и по-добрите от очакваното данни за безработицата, предаде Си Ен Би Си.

Промишленият индекс Dow Jones напредна с 185,46 пункта, или 0,68%, до 27 386,98 пункта. Широкообхватният показател Standard & Poor's 500 се повиши с 21,39 пункта, или 0,64%, до 3 349,16 пункта. Индексът на високотехнологичните дружества Nasdaq отчете ръст от 109,67 пункта, или 1%, до 11 108,07, преминавайки прага от 11 хил. пункта за първи път в историята и записвайки седми пореден ден на ръст.

Технологичният сектор отново регистрира печалби, като акциите на Facebook поскъпнаха с 6,49%, а тези на Apple с 3,49%. Книжата на Netflix поскъпнаха с 1,39%, а тези на Amazon и Microsoft напреднаха с 0,62% и 1,60%.

„Наблюдаваме силно раздвоен пазар. Има няколко сектора, които се представят много добре... останалата част от пазара изостава“, коментира Дрейдън Пенс от at Pence Wealth Management.

Същевременно с това лидерът на републиканското мнозинство в Сената на Съединените щати Мич Макконъл заяви пред Си Ен Би Си, че конгресмените все още не могат да постигнат споразумение за размера на новия пакет от икономически стимули.

В друго интервю за медията председателят на Камарата на представителите Нанси Пелоси атакува републиканци, като заяви, че не на тях не им пука за намирането на решение.

„Ако не бъде постигнато споразумение, на пазарите ще има разпродажба“, коментира Джим Креймър от Си Ен Би Си. По-рано министерството на труда съобщи, че новите заявления за финансова помощ при безработицата са достигнали 1,186 млн. през седмицата, завършила на 1 август. Този резултат по-добър от очакваните от анализаторите 1,423 млн. заявление и представлява най-ниският ръст на безработицата от началото на пандемията.

Понижения в Азия

Основните индекси на борсите в азиатско-тихоокеанския регион записаха спад в последната сесия за седмицата, след като нарастващото напрежение между Вашингтон и Пекин засенчи силните данни за износа на Китай, предаде Маркетоуч.

Водещият индекс на токийската фондова борса Nikkei 225 се понижи с 58,81 пункта, или 0,26%, до 22 514,85 пункта. Акциите на Toyota поскъпнаха с 1,15%, след като автомобилостроителя отчете 74-процентов спад на печалбата до 1,5 млрд. долара за второто тримесечие на 2020 г. Този резултат обаче е по-добър от очакваната загуба от 630 млн. долара. Същевременно с това акциите на Nintendo скочиха с 2,58%, след като компанията за видео игри отчете 428-процентов ръст на печалбата през тримесечието.

В континентален Китай бенчмаркът Shanghai Composite се понижи с 32,43 пункта, или 0,96%, до 3 354,04 пункта, докато по-малкият показател Shenzhen Composite записа спад от 31,86 пункта, или 1,38%, до 2 272,66 пункта. Тези резултати идват на фона на данните, че китайския износ е нараснал с 7,2% на годишна през юли, а вносът е паднал с 1,4%. Това е най-бързият растеж на износа от 7 месеца насам

Хонконгският индекс Hang Seng изтри 398,96 пункта от стойността си, или 1,6%, достигайки ниво от 24 531,62 пункта. Акциите на Tencent поевтиняха с 5,04% след като американският президент Доналд Тръмп подписа указ, с който на практика забранява приложението WeChat в САЩ след 45 дни.

В Южна Корея индексът Kospi напредна с 9,06 пункта, или 0,39%, до 2 351,67 пункта.

Австралийският бенчмарк ASX 200 се понижи с 37,4 пункта, или 0,62%, до 6 004,8 пункта.

У нас

Индексите на Българската фондова борса (БФБ) записаха повишения в ранната търговия. Бенчмаркът SOFIX отчете ръст от 1,59 пункта, или 0,37%, до 434,67 пункта. BGBX40 се повиши с 0,11 пункта, или 0,12%, до 95,06 пункта. BGTR30 напредна с 1,09 пункта, или 0,24%, до 464,19 пункта. BGREIT регистрира ръст от 0,72 пункта, или 0,55%, до 130,81 пункта.

[Cross.bg](#)

✓ Темы и гости в сутрешните блокове на телевизиите

БНТ, „Сутрешен блок“

- Контрол и защита на околната среда - министър Емил Димитров.
- Гражданската енергия на протестите - докъде ще стигне общественото недоволство - Арман Бабикиан.
- Властта и блокадите - анализът на политолозите.
- Как ще помогнат социално-икономическите мерки в условията на криза - мнението на синдикати и работодатели.
- Новите данни за вируса - напредват ли учените - проф. Радостина Александрова.

✓ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

в. 24 часа - Свои и чужди пишат 3 сценария за Борисов. А ако ги изненада с четвърти?;

в. Труд - 30 000 с орязани пенсии през 2019 г.;

в. Телеграф - От 50 ст. до 1300 лева за боновата книжка;

в. Монитор - 122-ма българи, осъдени в чужбина, върнати под родна стряха;

Водещи заглавия на вътрешните страници

в. 24 часа - Златото рекордно скъпо, чакат скок 3,5 пъти до 2030 г.;

в. 24 часа - Барикадите се разделиха, хората на Христо Иванов изгониха Мая Манолова от Орлов мост;

в. Труд - Прокурори чакат сигнал за починалия абитуриент;

в. Труд - Села на протест и курбан срещу безводието;

в. Телеграф - Барекон: Олигархът Прокопиев да каже как изкупи Бузлуджа за 50 ст. на квадрат;

в. Телеграф - Децата в училище само от 1-ви до 4-ти клас;

в. Монитор - Огнен ад и бедствено положение в пет хасковски общини;

Водещи интервюта

в. 24 часа - Симеон Дянков, бивш вицепремиер и финансов министър: В кризисни времена политическият цикъл се ускорява и в това няма нищо лошо;

в. Труд - Владимир Савов, зам.-председател на КФН, ръководещ управление "Застрахователен надзор", пред "Труд": "Бонус-малус" ще намали рисковото поведение на пътя;

в. Телеграф - Веселин Налбантов от Асоциацията на хотелиерите: Никой не се навива за covid хотел;

в. Монитор - Васил Грудев, изпълнителен директор на ДФ "Земеделие": Извънредна помощ получават всички сектори на селското стопанство;

Водещи анализи

в. 24 часа - Рекламата в частните телевизии без ограничения за час;

в. Труд - Конспиративна теория по "български";

в. Телеграф - Дистанционното обучение ще увреди и психиката;

в. Монитор - Противопожарна контрацепция.

✓ Предстоящи събития в страната на 10 август

София

- От 20.00 ч. на Платформа А6 ще бъде прожектиран филма „Окончателен доклад“.

Банско

- От 16.30 ч. кметът на Банско ще даде пресконференция в залата за пресконференции на Общината.

Добрич

- От 9.00 ч. в Младежки център в Градски парк „Св. Георги“ ще се проведе „Еко лято 2020“.

- От 10.30 ч. в Художествена галерия - Добрич ще се проведе лятна работилница за въображение.

Каварна

- От 10.00 ч. в Каварна ще бъдат отбелязани 229 години от битката на адмирал Ушаков с османците при нос Калиакра.

Хасково/с. Студена

- От 8.00 часа пред сградата на кметството на с. Студена директорът на Главна дирекция "Пожарна безопасност и защита на населението" гл. комисар Николай Николов, областният управител на Хасково и представители на кризисния щаб ще дадат брифинг, на който ще предоставят информация за пожарната обстановка.

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2020 г. до днес може да намерите на адрес: <http://bica-bg.org/?p=5966>

В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив на изданията от 2011 г. до 2019 г.